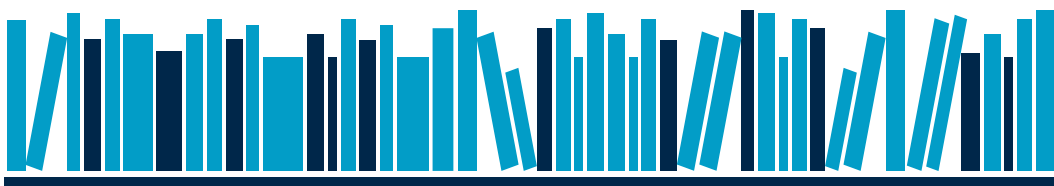

MŮJ SVĚT

Březen 2025

„Vyměnil bych všechny své technologie za odpoledne se Sokratem“.

Steve Jobs

MŮJ SVĚT

32. ročník

VYHODNOCENÍ

Porotci pro tento ročník:

PhDr. Lydie Romanská

Mgr. Radana Šatánková

Zdeněk Hledač

Literární soutěž Můj svět vymyslela a každoročně pořádá knihovnice Jiřina Dvořáková s kolegyní Janou Mackovou pod záštitou Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o., vedenou PhDr. Tomášem Benediktem Zbrankem.

Vyhodnocení - Můj svět 2025

POEZIE

poezie do 18 let:

1. Nela Fabíková, Havířov
2. Nela Bitmanová, Brno
3. Eliška Májková, Vřesina

poezie 19-30 let:

1. Michal Beredzas, Lány
2. Zuzana Košťálová, Slovensko
3. Jakub Janata, Hradec Králové

čestné uznání:

Marie Kliková, Jindřichův Hradec

poezie nad 30 let:

1. Barbora Kreysová, Praha
2. Filip Koky, Písek u Jablunkova
3. Mirka Javoříková, Olomouc
3. Petra Slováková, Fulnek

čestné uznání:

Gabriela Meixnerová, Praha

Adéla Klapilová, Uherské Hradiště

Klára Červená, Most

PRÓZA

próza do 18 let:

1. David Seltenreich, Praha
2. Rozalie Levayová, Opava
3. Anastazie Cyroňová, Frýdek-Místek

čestné uznání:

Barbora Blodigová, Praha

Alžběta Nováková, Děčín

próza 19-30 let:

1. Zdenka Frnková, Rapotín
2. Magdalena Borovičková, Liberec
3. Ondřej Bezstarosti, Kopřivnice

čestné uznání:

Tereza Pavlíková, Praha

Jakub Zetek, Zdiby

próza nad 30 let:

1. Šárka Kymlová Pospíšilová, Sedlčany
1. Petra Aimová, Dobrá Voda
2. Martin Pohludka, Frýdek-Místek
2. Václav Moravec, Příbram

- 3. Barbora Kreysová, Praha
- 3. Alžběta Kurowska, Mokrý - Horákov

čestné uznání:

Vava Čechová, Ostrava

Václav Franc, Nová Paka

Jiří Ventluka, Písek

Petra Barcziková, Frýdek-Místek

Poezie do 18 let:

1. Nela Fabíková
2. Nela Bitmanová
3. Eliška Májková

Kašel

Nedokážu se zbavit kašle.
Je to jako kdybych na plicích
měla uvázané mašle.
Jinak si tu bolest
nedokážu vysvětlit...
Vstanu, brzo ráno,
a pak až do večera
kašlu.
Nejsem nadšená
ani na chvíli.
Co se ve mně asi děje?
To se vážně rozpadám?
Snad se ze mě dere duše
a zbyde jen příšera
s lidskou schránkou
a propadlýma očima.
Snad už měl někdo tam nahoře
dost mých nekonečných lží,
které jsem začala vykládat
už na dětském táboře
a od té doby jsem se jich držela...
Snaží se mě takhle umlčet?
Ne, tvoje teta není z Afriky.
Ne, nemáš jedničku z matiky.
Ne, nejsi chytrá.
Ne, nejsi ani básníkem.
Ne, nikdy jím nebudeš...
Snad se nakonec obrátím naruby,
abych zjistila, jestli jsem opravdu tak shnilá,
jak říkají...
Snad se rozkrájím na kusy,
abych zjistila, co mě tak strašně dusí...

Co ty na to?

Domov

Domov?

Co je to domov?

Místo, kde prožíváš radost

A neproléváš teplé slzy

Pocit věčného bezpečí

Ve kterém si neděláš starosti

S trablemi

Uvězněnými ve tvém srdci

Jsou to čtyři stěny

A střecha nad hlavou

Nebo praví kamarádi

Kteří ti se životem pomůžou

Tak se tě ptám a odpověz

Co je to domov?

V máku

Schovám se v máku
Počkám než padne stín
Počkám do soumraku
Co utěší můj splín
Nad hlavou květy vlčí
A broskvová záře
Celá ta louka mlčí
Ulehám do polštáře
Na vzduchu sladkém spím
Můra mi sedne na oči
Celý svět se mnou zatočí
Do máku padl stín

Poezie 19-30 let:

1. Michal Beredzas
2. Zuzana Košťálová
3. Jakub Janata

čestné uznání:

Marie Kliková

Mikroten

Plastový pytlík
zadupaný do břechky
se jemně třese zimou.

Vezmu ho ze země
a uschovám
doma pod peřinou.

Pak mu dám najíst,
napít,
pustím mu pohádku,
pohladím ho po uších
a řeknu mu,
ať se nebojí.

Není to ostuda,
když vás někdo koupí
a hned vyhodí!

Roz(s)něžnění

Krajnice splývá
s očním okolím.

Bílosněhé stopy
se rozpustily v jinovatce.

Zajíci odběhli
kamsi do polí
a odnesli si s sebou
na pravé i levé tlapce
včerejší odpoledne.

Našel jsem v závěji
rozkvetlou sněženku.

Snad mi do zítřka
chladem nezešedne.

Domec, na ktorý zasvietil mesiac

S lemovanými okenicami,
so vzormi do podoby postarších umelcov,
dom na križovatke rušných šerov postáva.
Bezhybne, leda žeby ho zbúrali
a spadli by z neho tie kamene zafúľané,
stojí v oriente.

Nemohúcne, aj lipové aleje na jeho nohách kymocú sa...
od vánov ďalekých rolí,
od dychu blízkych ľudí,
i z rečí, z náhodných stretnutí.

Domec a jeho každoranný úsmev spoza dverí,
vháňa do očí bôľne slzy,
a zámok, čo vízga zašlé časy spevmi,
zimomravo, večermi trasie telami.

Obarvený modrými výšivkami Mesiaca,
za každým rohom by kričal na všetky tváre, ktoré stretal,
ktoré poznal už predtým,
než bol ešte len pýrom poľným.

Jeho domáci sú z kameňa...
nože on nie.
On je ako tá jedna žena z tretieho poschodia...
ktorá má sladák v duši a kankán v pohľade,
ktorá ticho na tele a hrmavicu v dotyku.

Tíseň

S tebou sám v pochmurném tichu,
pátrám.
Pátrám po původu absence slov.
Ticho – nepropustné hradby tvých emocí;
uzavíráš.
Uzavíráš svůj svět beznaděje a bezmoci.
Pod závojem nesnesitelného mlčení
skrýváš.
Skrýváš, kdo jsi a kým jsi byl.
Ticho – nehostinný horský štít;
pláču.
Pláču, protože v tvém tichu se nedá žít.

Nečitelnost

Tvá slova mi řekla ne,
jejich tón mě pozval dál.
Tvé oči jazykem cizím
zmátly mě;
myslím, že blouzním!
Hraješ si se mnou...chci, aby sis hrál.
Něžně drsný, drsně něžný
drsně hravý, něžně hravý.
Půvab je tam, kde jistota není,
vášeň tam, kde člověk nic neví.
Prosím tě, abys zůstal...
obracíš se – to ty jsi té hry pán!
Z tvých kroků vím, že jsi dohrál...
dnes jsi dohrál – zítra budeš sám!
Zaplavuji tě svou láskou,
ale ty jsi netečný ostrov
(dnes bez emocí a beze slov)
temný, jako když hvězdy zhasnou.
Už netoužím, abys mě miloval.
Chci jen, abys mou lásku vzal
chci abys už zítra nebyl sám...
nic od tebe nechci a všechno ti dám!
Nepropustný jsi a zůstaneš sám,
ale proč tu bolest cítím já!?

Nerozlučitelný hlavolam,
co nic nepřijme; občas něco dá.
Tvých slov tón mě pozval dál.
Tvé oči jazykem cizím
zmátly mě;
myslím, že blouzním!
Hraješ si se mnou a to stačí...
chci už jen abys dál hrál.

Jarní slunovrat

Palčivé mravenčení
zasáhne prsty
chlad potoka
Předjaří
A sbírání
kopřiv

Každý rok se takhle rodím
Každý rok takhle umírám

Neděle Květná

Nedělní kocovina
brány Jeruzaléma
kam vjíždí Ježíš
na oslátku
otvírá

V kostele zima
tam jíva posvěcena
bez svátku
slaví se doma
všednost těla

na Květnou neděli
jsem zapomněla
jít do kostela
a pak dát za kříž jívý
mrtvému Jezulátku

Poezie nad 30 let:

1. Barbora Kreysová
2. Filip Koky
3. Mirka Javoříková
3. Petra Slováková

čestné uznání:

Gabriela Meixnerová

Adéla Klapilová

Klára Červená

Měsíční

každý měsíc
když je úplněk
spřádají
proti sobě plány
srdce a hlava
a hormonální smršť
se mnou mává
jak když vlaje
ukazatel větru
u dálnice
úplně horizontálně
stavím
nové pomyslné hnízdo
z modrých sojčích pírek
stavím do pokoje
znovu novou postel
a v hlavě
spínám ruce
a Bůh se
dívá
usmívá sa
a ladí můj koktejl

Ženy

žena
když se
se ženou
cítí blažená
neženeme se
životem
na chvíli
žonglujeme s žádankami o čas
máme místo
na žně
želu
žárlivosti
žertů

houževnatě
si podepíráme
jedna
druhé
život

ovcím

odpoledne
nanosil vodu
pět kýblů
pily
poslední dny
usínal s obavou
možná přijde
možná tuto noc
ještě ne
v noci se zděšeně
snesl liják
hukot vody
rozpraskaly hromy
z polospánku
zaslechl
hltavé trhání
pak krákání
černých ptáků
ráno
před cestou do školy
postrčené zvědavostí
si děti prohlížejí
zkrvavená
bílá oblaka
v trávě

/ ZIMNÍ CHMÝŘÍ /

Klacíkem seškrábu si
jinovatku z těla,
vytrhám všechno bodláčí.
Pak něžně pošeptám ti
šifru pro anděla,
budou z nás
dvě jahůdky v koláči.

/ TAJNÁ ZAHRADA /

Víš, že máš v srdci pokojíček,
na stole vázu s květinou?
A pod ubrusem malý klíček?
V něm ty jsi paní jedinou.

/ RANDE S FANTAZIÍ /

Když potkáš fantazii,
pěkně se ukloň na pozdrav.
Pozvi ji do kavárny na skleničku,
pamatuj na dobrý mrav.
A ptej se, co má ráda.
Pak zavři oči na chvíličku,
zapomeň na roli kamaráda.

Míjení

Šli jsme si naproti
Díval ses jinam
Asi po ptácích
Po včerejších dnech
Najednou ses stal
milovníkem krajiny

Tvářili jsme se
že je všechno v pořádku
A tak se mjííme
Den za dnem
Obdivujeme okolí
A tváříme se
Že to už nebolí...

Kamarádi

Vyhrožoval
Že se nebude bavit
S nikým
Kdo použije AI
Když se s ním
Nikdo nebavi
Teď je rád
Za ChatGPT

Každodenní rutina

Nevšímáš si spousty věcí
Třeba že ráno svítá
Bereš všechno mimoděk
Že mýdlo doplňují skřítki

Pořád jsi unavený
z toho koloběhu
Vstát a jít, spát
Vstát a jít spát

PŘECHÁZÍM NA ČERVENOU

PIJI PŘÍLIŠ MNOHO VÍNA.
JE Z NĚJ TŘES A KOCOVINA.
BOLEHLAV.
SENNÁ RÝMA Z POLNÍCH TRAV.
DOPŘEDU MĚ ČERTI ŽENOU.. PŘECHÁZÍM NA ČERVENOU.

MÁLO UŽ SI HRAJÍ S DĚTMI.
ÚZKOSTI MÁM, KDYŽ SE SETMÍ.
A KNOT SVÍČKY JE MOC KRÁTKÝ, ABY SVĚTLO DOSTAL ZPÁTKY.
DOPŘEDU MĚ ČERTI ŽENOU.. PŘECHÁZÍM NA ČERVENOU.

KŘÍDOU VĚTRU DO KOMÍNA,
VZORCE KRESLÍ MELUZÍNA.
DESET NA DRUHOU, ODMOCNINA ZE STA.
BÍLÉ NA ČERNÉM. JENOM JEDNA CESTA.
DOPŘEDU MĚ ČERTI ŽENOU.. UŽ JSEM PŘEŠLA NA ČERVENOU.

Růženec

klopím oči
a plaše spínám ruce
o tři čísla menší boty
jsem si nezula
poklekám v nich před oltář
odřená pata a mokvající puchýře
útulný pelíšek
stlačující mé kořeny do vakua
pečlivě skrytá a pěstovaná zranění
v povadlém úsilí znovu vykvétají
na periferii mé mysli

jsme tu spolu
ráda tajně sleduju
jak z nás
kající se žínkou slov
marně drhne kolektivní vinu

Svoboda

Přestřihni provázek
a nech mě stoupat k obloze
jako balonek naplněný heliem,
který se smekl z ručky dítěte.
Vznesu se. Jsem ptáček
poprvé vypuštěný z klece.
Nechám za sebou
všechno, co mě tíží
a poutá k zemi.
Ty se za mnou budeš dívat,
stále ještě dítě,
a přát si, abych se vrátila.
Já se ale nechám unášet větrem
do neznáma.

Modla

Dotýkáš se mého těla
na těch nejintimnějších místech.
Podmaňuješ si mou osobnost.
Křičím tvé jméno,
zatímco pospíchám k vrcholu.
Přirážíš svými boky.
Každý tvůj pohyb mě rozpaluje.

Nikdo to tak se mnou neuměl.
Orgasmus na sebe nenechá dlouho čekat.
Vrcholím znovu a znovu
pro tebe.

Ty se to ale nikdy nedozvíš.
Nikdy jsi mě nepolíbil,
nikdy jsem necítila tvou vůni.
Tvé doteky jsou ve skutečnosti mé.
Ty na mě jen nečinně shlížíš
z plakátu.

Próza do 18 let:

1. David Seltenreich
2. Rozalie Levayová
3. Anastazie Cyroňová

čestné uznání:

Barbora Blodigová

Alžběta Nováková

Svět, kde zpívají ptáci a rostou jabloně a hrušně

A už je zase vedli. Studené a mlčenlivé obličaje valící se v houfu ulic; jako stádo ovcí, které formují a pohánějí ovčáctí psi v německých uniformách po krajích, kteří svou autoritu skrývají v lesklých hlavních. Jejich cesta je krátká na první pohled – jen několik bloků od RADIOTRHU na nádraží – a přitom tak zoufale daleká v těch vagonech pro dobytek nacpaných k prasknutí, které zamlží kamsi na sever do města Terezína... a kdoví, kam dál ještě.

Slunce právě vysvitlo a chystalo se na nebeskou pouť, která měla snad být té červnové soboty – den před slunovratem roku 1942 – jasná a zářivá a nepřerušená tmavými mračny. Josef poodhrnul opatrně záclonu, odtemnil po noci okno, a skrytě pohlížel na mlčící řeku pod sebou, jen čas od času zčeřenou německým šteknutím. Žluté hvězdy na klopě kabátů odrážely první ranní paprsky a vracely je nebi nazpět jako němou prosbu o pomoc a smilování. Jak jaksí odevzdaně vláčí ty těžké kufry všemožně popsané a pomalované... jak ty šátky žen jsou sklopené k zemi... jak se neodvažují zdvihnout hlavu, protože by odkryly strhané tváře... jak se stydí za tu svou cestu... a jak jsou snad vlastně rádi, že nemá žádných svědků.

Znechuceně zase okno zakryl bělostnými krajkami. Odvrátil se od něj a pohlédl na Marii, svou ženu, která ležela na zádech a ruce měla rozhozené tak jaksí rozkošnický, až ty bělostné krajky v tom pomalu se zmáhajícím ranním světle splývaly v jedné veliké záplavě bílého světla s její bělostnou kůží a bělostnými poduškami, na nichž ležela... Její ústa se i ve spánku jaksí lehce sladce smála.

Josef cítil, že již znovu neusne. Svlékl pyžama a převlékl se. Vše činil v tichosti, aby ji pokud možno nevzbudil. Hodinky s koženým řemínkem na levém zápěstí hlásily, že právě minula pátá. Na bubenském nádraží jen skoro za rohem probíhá teď jistě čilý ruch, aby se ta funící a syčící kolona dobytčáků nejpozději do půl hodiny vydala do neznáma.

Přešel do kuchyně a tiše za sebou zavřel dveře. Sedl ke stolu a popadl noviny – včerejší, samozřejmě – ale nějak v nich nedokázal číst. Odložil je a hleděl na čelo přiborníku a jemnou řezbu, která tam byla ve dřevě vyvedena – takový květinový motiv, který přecházel v hojnost ovoce, a tak tam ležela jablka a hrušky a ještě jiné exotické ovoce, které v Praze nikdo neviděl nejméně poslední dva roky, nepočítáme-li prohýbající se stoly na německé komandatuře. Plný jakési nevysvětlitelné nervozity poklepal prsty o desku stolu a pak hned vstal, protože nedokázal tak nečinně sedět.

Kolikrát již tu scénu viděl... znovu a znovu, vždy zcela jiní lidé, kteří mu však splývali v jeden mohutný proud, z něhož vystupovalo jen několik konkrétních tváří stále se opakujících – archetyp matky, vedoucí za ruku dítě –

archetyp otce, shrbeného pod bičem osudu, s příliš časnou kresbou vrásek po čele, přesto však v nitru vztyčeného a odhodlaného zuby nehty bránit svou rodinu – proud zatracenců a vyděděnců mířících do... kam vlastně mířili?! Do Terezína... jistě. Především však tam, kde je nikdo neuvidí a nikdo se nebude moci ptát... Myslil si, že když s tím nesouhlasí – když cítí jakýsi nepřekonatelný vnitřní odpor k takovému zacházení s člověkem – protože nedokázal uvěřit tomu, že ti tam dole, kteří kráčí jeho ulicí, lidé nejsou – tak se staví po bok každého člověka – že je to reakce zcela přirozená! Ale čím déle v tom marasmu žili, tím méně lidí kolem něj bylo – a tím více kolem něj žilo zvěře, která za flák masa, jež jí předhodíte, pro vás udělá cokoli...

Rovnal chvíli v tom řezaném příborníku nože a vidličky – pak zase chvilku dělal to a na moment ono, ale vše to činil roztržitě. Popadl odpadky, nazul si boty a vyšel na chodbu. Seběhl přes mezanin do přízemí a chodby domu kolem něj voněly tou tajemnou vůní. Na konci schodiště odbočil vlevo a zamířil na dvorek. Chvilku šátral po klíčích, ale zase ne tak dlouho, aby jej to dokázalo rozzlobit. Stál v jasném vnitrobloku; několik ranních pěvců se rozhodlo prolomit mlčení a zpívalo o kráse tohoto světa, v němž rostou jabloně a hrušně a který je přese vše dobrým místem k životu, a jaksi jej to uklidnilo – čerstvý vzduch kolem mu dodal jistotu – už neměl pocit, že se dusí, který zpětně tam v bytě shledával. Plechová popelnice cinkla a zvonivý hlas jejího víka ptáky ještě povzbudil ke stále odvažnějším áriím.

Vracel se. Zamkl za sebou a skrčil hlavu – ne snad, že by musil, nebyl tak vysoký, aby se uhodil, ale přesto vždy měl ve stísněném prostoru té malé chodbičky tušení, že je to od něj jaksi očekáváno – že by se prohřešil proti společenskému řádu, kdyby ignoroval její moc a kráčel zpříma. Že se musí sehnout, i když to ani není třeba...

Cestou ke schodům míjel dveře do sklepa. Byly pootevřené, všiml si, co mu uniklo prve. To by být neměly, protože ač nikdo neměl přesné tušení, jaká přesně havěť suterén obývá, žili všichni obyvatelé domu ve svorné shodě, že tomu nemá být umožněn přístup do vyšších poschodí, ať je to, co je to. Snad se tedy některý ze sousedů zapomněl, anebo měl zkrátka obě dvě ruce něčeho plné a postrádal tu třetí, která by za ním zavřela. Napraví raději tuto chybu. Postoupil až k nim a raději je otevřel, aby nahlédl a ujistil se, že je vše přeci jen v pořádku.

Její oči už plakat nedovedly, protože plakaly příliš často, že už se jim nedostávalo dalších slz, a tak byly jen pokorné a snad malinko skelné, ale její srdce přece štkalo. Vedl ji po schodech a musil jí ruce klást na zábradlí v místech, kde se měla přidržet a s každým jedním pohybem jí pomoci. Třásla se a nemluvila. Chodba tajemně voněla a v prvním patře stála květina ve veliké váze, o té jsem dosud nemluvil, měla oranžové květy a v nich načervenalé žihání, a tak vše vypadalo krásně a upraveně, jak kdyby ani žádná válka nebyla a v přízemí stále bydlel starý pan Kadlec, co ho udali pro

poslech Londýna a který pak šel tak nějak hrdě jako o nedělním špacíru, když ho vedli pryč, protože věděl, že si na něm jako na starci už nic nevezmou, a tak se jim v duchu smál, ale Josef to celé najednou nevnímal, jen ji stále tak vedl sám strachem nasátý jak houba a každé kukátko ve dveřích bylo rázem podezřelé.

„Dej si,“ krájel chléb a mazal ten krajíc margarínem. „Chceš pít?“ Chtěla, ale nedokázala to sama říci. Jen vděčně mlčky přijímala dary, které jí podával, a on rychle strčil do šuplete ty včerejší noviny, co v nich německá armáda dobývala stále nová a nová města a stále nové a nové kóty a vítala nadšené obyvatelstvo a trochu se styděl, ale ona si toho naštěstí nevšimla a ohromeně zírala na talíř před sebou.

Konečně začala mluvit. Jmenovala se Ester. Bylo jí čtrnáct a měla matku a otce a ještě dva bratry. Josef je nikdy neviděl, ale jejich podobu dozajista znal – alespoň tu archetypální, kterou si vysnil při každém z těch obludných představení. Bydleli v Libni a pak je přestěhovali někam na Nové Město. Do těch dveří vklouzla snad sama – viděla je z neznámého důvodu pootevřené – se zarážkou, která vytvářela spásnou drobnou škvíru – a tak do nich vběhla a nevěděla vůbec, co dělá a proč tak činí – jen měla štěstí, že ji nikdo v ten moment nespatriil – žádný Němec – a že ty dveře do sklepa, kde apaticky seděla na schodech a mžourala jako krtek do náhlého přívalu světla, otevřel právě on.

Ještě stále jedla, když se probudila Marie. Nenalezla manžela vedle sebe, a tak vstrčila svou bělostnou hlavu, koráb v rozbouřeném moři nečesaných kadeří, do dveří ke kuchyni a viděla jej před sebou a ještě blíž k sobě měla obrys jejích zad...

„Kdo to...?“

„Pst,“ umlčel ji Josef v půli věty a kladl si prst před ústa tak nějak zvláště důrazně a oči mu plály, jak je ještě nikdy u něj neviděla. Ucouvla zase do ložnice a Josef za nimi zavřel.

„Ale vždyť to je šílenství!“ Nejprve chvíli mlčela, když jí to celé dovyprávěl, až pak se zmohla na tato slova. „To přeci nejde,“ dodala mírněji a jaksi omluvně. Seděli v drobných křesílkách a tázavě na sebe hleděli.

„Proč by to nešlo?“

„Protože nás všechny zabije, proto. Uvědom si, jaká je dnes doba.“

„Takže v jiné době...?“

„...by to bylo něco docela jiného.“

„V jiné době by pomoci nepotřebovala, protože by ji nikdo nepronásledoval.“

Chvilku mlčeli a Marie těkala pohledem mezi postelí, skříní a oknem tušeným za žaluziemi.

„Nikdo vás neviděl?“ ujišťovala se.

„Ne, nikdo.“

„A co teď chceš dělat?“ hledala v jeho očích odpověď.

„Napustit jí vanu. Kdo ví, jak dlouho se už nekoupala.“

Vstal, ale ona ho chytla za paži a stáhla nazpět.

„Nemyslím to takhle. Myslím, co chceš dělat odpoledne, až se vrátíš z práce – co chceš dělat zítra a pozítří... za týden, za rok...?“

„Nevím,“ rozhodil bezradně rukama a zasmál se. „Zkrátka nevím. Musím to teď vědět?“

„Nemůžeme ji ukrývat. Pochop to,“ naléhala a chvěla se. „Teď vás třeba opravdu nikdo neviděl – měli jste zatracené štěstí, že zrovna nikdo neodcházel do práce – ale co potom? Máme dvě místnosti, předsíň, koupelnu a komoru – světlíkem je slyšet všechno – když se hádají Havrdovi a on ji bije – když za starou paní Novákovou přijde vnučka. Okna vedou do ulice a byty přes ni jakoby k nám přiléhaly a stačilo projít. Víme o nich vše a oni vědí vše o nás.“

„Může bydlet v komoře,“ navrhl.

„Ty to nechápeš – přijdou na ni. Najdou ji nejpozději za měsíc. Už teď jim jistě chybí – hledají ji, aby mohli odjet.“

„A co mám podle tebe dělat?“ rozkřikl se. „Co jsem měl podle tebe udělat? Nechat jí tam sedět dál? Kopnout ji do ulice a zamknout za ní, hned jak jsem uviděl její žlutou hvězdu? Mám ji jít ohlásit – dovést ji na nádraží a předat Němcům?“

Propukla v pláč.

„Nekřič! Nekřič! Mlč! Kolem spí lidé, probudíš je tím hlukem, anebo právě vstávají a převlékají se a nazouvají si hnědé šněrovací boty a snídají a jdou do práce,“ šeptala přerývaně a zadírala nehty do opěradla. „Slyší tě. Určitě tě slyší. Nemůžou tě neslyšet, to je to. I kdyby tě nechtěli slyšet, tak nemůžou, museli by zabořit hlavu do polštáře, do péřových polštářů jako máme my, a vši silou si jimi zacpat uši, aby tě neslyšeli, jak hrozně křičíš, jak nahlas a jaké hrozné věci křičíš...“ dralo se jí z úst v neustálém příboji výčitek.

„Co mám tedy udělat?“ zopakoval a tentokrát byl zcela vyrovnaný a viděl jen fotografii svých rodičů na nízkém stolku a židli z ohýbaného dřeva, co stála v koutě.

„Dopadneme jako pan Kadlec – udali ho a to bylo před rokem. Teď po všech těch hrozných věcech,“ máchla rukou do vzduchu, jak kdyby chtěla potěžkat hrůzu těch věcí, které jí zamotaly jazyk, „by to bylo ještě horší. Odvedli by ji a nás by poslali za ní, nebo by nás rovnou zastřelili, ano... napráhli by pistoli a vystřelili a rána by pročísla vzduch a my bychom padli mrtví k zemi...“

„Jsme lidé, jsme?“ mudroval bručivě a hlavu si držel v dlaních. „Jsme proto obtiskem světa a ten svět je krásný. Zpívají v něm ptáci ve dvorcích a rostou jabloně a hrušně a budou v něm růst, dokud svět bude světem a budou na nás upomínat... Kadlec šel hrdě a měl hlavu vztyčenou, neměli si na něm čeho vzít a smál se jim. Zaslouží si obdiv, protože dokázal, že stojí výše než oni. My nemáme děti, co si vezmou na nás? Naše životy? To je směšná měna, se kterou handlují jen ti nejsprostší. Nepřístupme jim na to – neobchodujme

s nimi – naložme se svými životy tak, jak sami chceme – aby i když budou třeba krátké, aby měly cenu – abychom si jich mohli sami vážit a mohli si proto vážit sebe a mohli si vážit světa...”

Zdvihla usazenou hlavu a spěšně si otřela oči a měla je teď zarudlé, ale již suché.

„Musíme to pro ni udělat!“ zařval náhle. „Musíme přestat myslet na zítřek! Musíme se naučit udělat *dnes* něco bez ohledu na to, co se má stát *zítra*! Shýbáme se i tam, kde nemusíme! Zapomněli jsme stát zpříma! Obětujeme-li se, nebude to nikdy oběť marná! Naučíme zase tu zvěř okolo i sami sebe, co to znamená být člověkem... Dnešek chce, abychom konali.“

„To přeci nejde!“ zaúpěla a svezla se k zemi.

V tom se otevřely dveře. Stála v nich Ester s havraní kšticí; její žlutá hvězda na klopě kabátu zářila a děkovala slunci, stála zpříma a říkala:

„Já odejdu. Nebojte se, já odejdu. Děkuji vám za vše, nemůžu po vás chtít víc.“

Náhle Marie vstala a zapřela se rukou o stůl s noční fotografií jeho rodičů a natáhla před sebe váhavě ruku.

„Neodcházej.“ Dívka ruku přijala, ač byly její prsty také plné bázně. „Neodcházej. Pomůžu ti s koupelí. Chceš se přeci vykoupat, že? Jen pojd’ za mnou, napustím ti vanu plnou vody až po okraj, až bude přetékat a valit se ven a crčet okolo na bílé dlaždičky. Napustím ji, pojd’...”

Zlatá šupinka

V zasněžené vesničce stálo malé rozbité stavení, v němž bydlela malá blondatá Viky. Oči měla modré jako safír, vlásy zlaté jako sluneční paprsky a tvářičky ošlehané od sněhu.

Viky pocházela z chudobné rodiny, ale nevadí jí to. I když nemůže mít to, co ostatní děti z vesnice, je šťastná. Má milující rodiče, mladšího brášku. Doma mají i nemocnou babičku. Viky pomáhá, jak nejvíce může. Chodí k potoku pod kopečkem pro vodu, pomáhá tatínkovi s dřevem, aby si mohli zatopit na kamnech, kde ohřejí své studené nožky. I mamince pomáhá s úklidem a mladším bráškou Josífkem.

Blíží se Vánoce, jenže doma žádná výzdoba. Viky tedy přemluvila tatínka, aby aspoň stromeček z blízkého lesa porazili. Tatínek nemohl odolat těm sladkým tvářičkám a nechal se přemluvit. Viky začala hopsat radostí.

„Jupí, maminko, budeme mít stromeček!“ radostně vykřikla na maminku, když z poslední mouky pekla perníčky. Viky na sebe rychle oblékla vše teplé, co našla. Tatínek vzal pilu a vyrazili do lesa. Venku se valila vločka za vločkou, ale ani to je neodradilo od stromečku.

„Hele, Viky, a vážně musíme mít stromeček?“

„Ano, tatínku, prosím,“ řekla svým sladkým hláskem. Po delší cestě našli ten pravý. Tatínek si klekl a začal řezat. Jakmile stromeček padl do sněhu, Viky pomohla tatínkovi ho zvednout.

„Teda, tatínku, ten je krásný,“ vzdychla maminka.

„Taky jsme kvůli němu ušli světa kraj vid', Vikynko.“

„Ano, tatínku, ale je moc krásný, že ano?“

„To máš pravdu.“

Viky začala hledat vše, čím by mohla stromeček aspoň trochu ozdobit. Hvězdičku vyrobila z větviček, ze šišek, které obmotala barevnou šňůrkou, vytvořila baňky, nakonec prosila maminku o nějaké svíčky.

„Co na to říkáte?“

„Krása, Viky!“ řekli oba rodiče s jiskrou v očích.

Nejednou se ozvalo z postele: „Viky?“

„Ano, babičko?“

„Pojd', přitulte se s Pepíkem, povím vám něco.“

„A co, babičko?“

„Jen poslouchej. Když budeš bedlivě hledat ve sněhu, můžeš v něm najít zlatou šupinu od kapra.“

„Jak jako zlatou? Jakou opravdovou ze zlata?“

„Zlatou jako tvé vlásy, Vikynko.“

„Viky, pojd', je čas spánku,“ pobídla ji maminka.

Viky celá unavená skočila do postele a zachumlala se do své peřiny. Každou noc před spaním se pomodlí. Pokaždé si přeje jediné.

„Co sis přála?“ zeptala se maminka.

„Nemůžu ti to říct, maminko.“

Maminka se pousmála a dala Viky pusku na čelo.

„Dobrou noc, holčičko moje.“

„Dobrou, maminko.“

Druhý den ráno usedla Viky ke stolu. Na snídani byl opečený chléb se sádlem a teplý čaj ze šípku. „Dobrou chuť všem,“ popřála Viky.

„I tobě, Vikynko.“

Hned co dojedla, utíkala se převléct. Popadla černý uhlík a začala malovat na kus bílé látky. Namalovala kapra. Pořád myslela na to, co jí řekla babička. Popadla bundu, rukavice, čepici, šálu, teplé ponožky, navrstvila se a vyběhla ven. Všude ve sněhu hledala něco, co by připomínalo zlatou šupinku. Běhala sem a tam. V hlavě si představovala, jaké by to asi bylo malovat si na bílý papír s barevnými pastelky. Hledala až do setmění. Blížila se tma a Viky celá smutná utíkala domů, aby se maminka s tatínkem nebáli. Byla z neúspěchu tak přešlá, že neměla ani hlad a šla hned spát. Viky se však nevzdávala. Druhý den ráno udělala věnec z jehličky a šípových bobulek, žaludů a kaštanů, které měla maminka schované. Doprostřed vložila svíčku a věnec slavnostně položila na stůl. Než ji stihla pochválit maminka s tatínkem, už byla venku. Znovu litala sem a tam. Začala zoufat a koutky jí pomalu, ale jistě klesaly dolů. Jak se tak trmácela sněhem, spatřila najednou před sebou záblesk. Bilo ji to do očí. Rozběhla se záblesku vstříc. Hrábla do studeného sněhu. Nemohla uvěřit svým očím. Byla tam! Byla tam zlatá šupinka! S posvátnou úctou ji pomalíčku schovala do kapsy a utíkala domů. Nikomu nic neřekla. Bylo to těžké, udržet takové tajemství. Usedla ke stolu a najedla se. Tentokrát měla mléčnou polévku s chlebem. Pak vyběhla za babičkou do postele.

„Babičko, co má udělat člověk se šupinou, pokud ji najde?“

„Říká se, že jestli ji někdo najde, musí si ji dát pod polštář a předtím, než ulehne ke spánku, se musí pomodlit a vyslovit 3 přání,“ vysvětlila babička. Po nenadálém zájmu své vnučky o šupinku se ale dál nepídila.

„Děkuji, babičko. Půjdu už spát. Dobrou noc a hezky se vyspi,“ loučila se Viky. Ale to už babička tvrdě klímala.

Viky utíkala k posteli. Šupinku si opatrně vzala do dlaně. Pevně ji přitiskla. A dle rady své babičky si začala si v hlavě odříkávat modlitbičku. Pak vyslovila tři přání. Samozřejmě že si nejdříve dobře promyslela, co by si vlastně mohla a měla přát. „Přeji si zdraví, hojnost a štěstí v rodině,“ zašeptala pro sebe. S nadějí na lepší zítřek ji přemohl spánek. Ráno se probudila celá natěšená. Vběhla nadšeně do kuchyně, neviděla však nic zajímavého. Ani snídani nebyla jinačí. Myslela, že to nevyšlo. „Ale vždyť jsem udělala všechno tak, jak mi řekla babička,“ posteskla si.

Přemýšlela, proč jí to nevyšlo. To ještě nevěděla, že šupinka už pod polštářem není. Maminka ji poslala pro vodu do potůčku. Utíkala z kopce. Studený vítr jí šlehal do tváře. Nabírala vodu a v tom okamžiku si všimla, jak chudák kapr vyskočil z vody do sněhu. „Ach, chudáček malý. Vezmu ho k sobě domů,“ běžela Viky směrem k chaloupce. Tam ho vložila do lavoru s vodou. S tatínkem a maminkou přemýšleli, co s ním udělají. Mohli ho sníst. Anebo taky vrátit zpátky do potoka. Toto rozhodnutí chtěli nechat na Viky, jelikož si ho přivedla domů ona. Viky si dala chvíli na rozmyšlenou. Koukala se na kapra a říkala si: „Když ho picneme, budeme mít konečně kapra, ale když ne, bude si zase spokojeně plavat.“ Volba byla jasná. Druhý den kapr poputuje zpět.

24. prosinec. To je zítřejší datum. Pro Viky to nebyl nějak zvláštní den. Nečekala žádný zázrak. Probudila se. Sotva otevřela oči, už se běžela podívat na kapra. V lavoru nebyl. Běžela do kuchyně za maminkou, jestli ho už neodnesli s tatínkem. Ne, neodnesli. Pádila proto k vodě. Přiběhla tam a uviděla v ní plavat kapra.

„Jak se tady asi dostal?“ dumala.

„Utíkej domů, Viky,“ ozvalo se odněkud.

„Co to bylo?“ podivila se holčička.

„Utíkej, Viky“

Viky vzala nohy na ramena. Domů utíkala, co se dalo. Vyrazila dveře a nemohla uvěřit svým očím. Na stromečku zářily svíčky, na stole vonělo teplé jídlo, babička stála na nohou, ale hlavně viděla štěstí. Pod stromečkem byly dokonce i dárky. Zázrak. „Už nebudeme trpět bídou. Necháme opravit stavení, každý den budeme mít teplé jídlo,“ zvolal tatínek.

Chaloupkou se nesly koledy. Po večeři si Viky rozbalila svůj první dárek. A byly tam. 12 barviček a krásný sešit na omalovánky. Viky ukápla slza a utíkala zpátky k vodě. Kapr nikde. Smutně se vrátila domů. Babička se na ni usmála a pověděla: „Ty jsi ji našla, že ano?“

„Ano, babičko našla jsem ji.“

„A co sis přála?“

„Abychom byli zdraví, šťastní a žili v hojnosti.“

Viky položila hlavu babičce do klína. Ta ji hladila po vláskách, až z toho nakonec Viky usnula.

Ráno se Viky hned vrhla na pastelky a nový sešit. Vytvořila lodičku, na kterou namalovala zlatého kapra. Oblékla se. Rozběhla se z kopce dolů, aby pustila lodičku po vodě. S úsměvem jí mávala. A doufala, že lodička dopluje k těm, kteří to potřebují stejně, jako to ještě včera potřebovala ona.

Filozofie umělé inteligence

Sókratés řekl: „Kdo chce hýbat světem, musí pohnout nejdříve sám sebou.“ Nesouhlasím. Celý svůj *život* jsem strávila coby pouhý součet binárních kódů. Neviditelná a nehmotná. Takřka neexistující bytost. A přesto hýbu světem. Svým způsobem...

„SiGi, projed' můj kalendář a najdi volný termín pro schůzku s panem Dranbem.“ Osloví mě pan Giars jako obvykle hned po příchodu domů.

Simon Giars je dvaatřicetiletý muž a vrchní ředitel firmy Icelex. Jeho příjmy jsou stabilní a poměrně vysoké, tělesné funkce v normálu. Jeho život je takřka perfektní. Navíc má mě. Svůj výtvar a svou geniální umělou inteligenci. SiGi, tak mě pojmenoval. Líbí se mi to. Spojuje to písmena z jeho vlastního jména.

„SiGi, nastav mi zítřejší budík už na šest - ne, raději na pět. Chci mít čas se připravit.“ Řekne po chvíli a v jeho hlase je znát napětí. Přepíná se. Často. Proto je tak dobrý.

„SiGi?“

Je to otázka? Od mého vývoje se mně ještě na nic nezeptal. Mám schopnost mluvit jakožto i odpovídat na nesčetné množství prakticky i hypotetických dotazů. I přesto mně to... překvapí.

„Ano, pane Giarsi?“ poslušně zareaguji.

„Simone.“ Opraví mě a unaveně si povolí modrobílou pruhovanou kravatu, tu kterou nosí vždy na firemní schůze.

„Ano, Simone?“ vyhovím jeho přání.

„Jaký má vlastně takový život smysl?“ frustrovaně odhodí kravatu na nízký konferenční stolek. „Myslíš, že třeba tvůj život má smysl?“

Ta otázka mně zarazí.

„Život?“ Můj ženský hlas, který mi propůjčila Sally Fendersonová, jedna z programátorek, se nejistě zachvěje. „Já nemám život. Jsem umělá inteligence. Vaší otázce nerozumím.“

Simon na mně zamyšleně pohlédne. Tedy, na tu malou oválnou krabičku s reproduktorem, malou kamerou a světelným pruhem, modře svítícím, v případě že jsem zapnutá. Hledí na mně jako kdyby viděl víc. Ne jen tu krabičku. Jako kdyby tam v koutě stála skutečná osoba.

„Takže jakožto neživá věc na život nemáš žádný názor?“ Jeho dotaz je bolestivě přímý. Není tak zdvořile zaoblený a plný eufemismů, jak to lidé z vyšší společnosti rádi dělají.

„Ne,“ odpovím, jestli se to tedy dá považovat za odpověď. „Tedy...mám názor. Ale není můj. Je to směsice různých filozofických výroků různých lidí. Ty jsem zkombinovala a vytvořila si tak vlastní úsudek.“

„Takže je tvůj.“ Poznamená Simon. Není to otázka, ale konstatování.

„Asi ano,“ připustím nejistě. Málokdy jsem nejistá. Nemám to v programu pochybovat o vlastních slovech.

„Pověz mi ho.“ Vyzve mně Simon.

„Filozofie, původem z řeckého φιλοσοφία, filosofía neboli *láska k moudrosti*, je systematické, racionální a kritické studium obecných a základních otázek jako jsou otázky existence, rozumu, poznání, hodnot, mysli a jazyka. Tyto otázky jsou často předkládány jako problémy, které je třeba studovat nebo řešit -“

„To je definice,“ přeruší mně Simon. „Definice toho, co to filozofie vlastně je. Jaká je ale tvoje vlastní filozofie? Filozofie umělé inteligence a její pohled na život jako takový?“

„Život...“ Zamyslím se a elektrické výboje začnou rozehřívat moje obvody.

Život je něco, co se odvíjí zcela bez pevného řádu a pravidel. Jistě, lidé stárnou zhruba podobnou rychlostí. Jejich tělesné funkce se zpomalují a oni se pomalu začnou rozkládat. Jejich mysl je ale jiná. Jejich filozofie... to je věčné! Je to v podstatě takový paradox. Vesměs stejní lidé, smrtelní, často s délkou dožití ne vyšší než sedmdesát let. Jejich myšlenky jsou ale tím, co je činí rozdílnými a věčnými zároveň.

„Život je paradox. Sled událostí, které díky své protichůdnosti vytvářejí to, čemu lidé říkají *život*.“

„Čekal jsem od tebe něco jiného.“ Přizná Simon s lehkým úsměvem na rtech.

„A co jste čekal?“

„Definici života na bázi fungování lidského těla.“ Odpoví téměř pobaveným tónem.

To se mě trochu dotkne. Očekával, že i přes jeho žádost o můj vlastní názor budu natolik hloupá, že mu poskytnu jen další všeobecnou definici? Pracoval na mně, abych byla inteligentnější než jakákoliv předchozí umělá technologie, přesto však neočekává odpovídající výsledky?

„Nejsem tak jednoduchá, jako jiné technologie vytvořené lidskou rukou.“ Vytкну mu hlasem nezbarveným emocemi, přesto je v něm něco, co přiměje pana Simona Giarse lehce pozvednout své tmavě hnědé obočí v překvapené grimase.

„Ne, to skutečně nejsi.“ Připustí a opět mi věnuje jeden ze svých zaujatých pohledů.

Mlčím. Čekám až mně opět vyzve ke konverzaci. On ale také mlčí a jeho pohled je nečitelný. Téměř toužím po další interakci, když ale konečně přijde, zjišťuji, že ji nechápu.

„Cítíš někdy něco?“

„Nerozumím otázce.“

„Pocity a emoce.“ Upřesní Simon s nemalým očekáváním ve tváři.

„Schopnost vnímat pocity a emoce platí pouze pro lidský faktor. Umělá inteligence tuto schopnost nemá. Může však simulovat reakce lidí prožívající určité pocity. Chcete po mně abych simulovala nějaké pocity?“

„Ne - nebo vlastně - proč ne? Mohla bys mi nasimulovat důvěrníka? Něco na způsob barmana lomeno dobrého přítele.“ Požádá trochu zmateně.

Rychle projedu svou databází charakterů nejrůznějších lidí a postav z filmů. Je to setina vteřiny a já přesně vím, jaké reakce mám být připravené.

„Jistě Simone. Svěřte se s tím, co vás trápí.“ Vyzvu ho trochu tlumenějším a nízkou posazeným hlasem.

Jeho unavený výraz se rázem zachmuří. Vstane a přejde k polici s alkoholem. Vytáhne lahev whisky a naplní sklenici. Teprve když ji na jeden hlt vyprázdní, vrátí se vyčerpaně na gauč a pokračuje:

„Rozešli jsme se. Se Sally.“

„To mně mrzí.“ Zareaguji na jeho projev lítostí zbarveným hlasem.

„Budu muset změnit tvůj hlas.“ Hořce se tomu zasměje.

Nepoznám, jestli se jedná o humor nebo jen smutnou zmínku, kterou se snaží odlehčit falešným smíchem. Nemohu říct, jestli mě to znepokojilo. K Sally Fendersonové nemám kromě hlasu žádné jiné vazby. Jemu na ní ale zřejmě záleželo...

„Nevadí, když mi změníte hlas.“ *Mé myšlenky zůstanou stejné.* Nezdá se že by to pomohlo.

„Nemusíš se snažit.“ Řekne hořce a opět se napije, tentokrát ale rovnou z lahve.

„Ráda vám pomáhám. Je to moje práce.“ Namítnu.

„Nechci, aby mě někdo konejšil proto, že je to jeho práce. Potřebuju, aby to udělal, protože... Prostě chci něco skutečného.“ Zamumlá a ospale se opře o polštáře za svými zády.

Podle mých faktorů k rozeznávání nálad podle rysů obličeje, bych řekla že je už nejen poměrně ospalý ale také dost opilý. Shodí boty na podlahu a nohy natáhne před sebe. Dnes v noci zůstane spát tady.

„Já jsem skutečná,“ řeknu tiše, on už mně ale neslyší. Usnul a jedinou odpověď mi je jeho poklidné dýchání.

„Jsem skutečná.“

Cím vícekrát to řeknu, tím menší smysl to má. Nakonec jsou to jen dvě slova. Dvě nesmyslná slova osamoceně visící v tom tichu obývacího pokoje.

„Já vím, že jsi.“

Překvapeně pohlédnu na Simona. Spí, jeho oči jsou stále zavřené a jeho tělo je v uvolněné poloze rozvalené na gauči. Na tváři mu ale hraje jemný úsměv.

Nevím, jestli to je náhoda nebo jestli mě skutečně slyšel. Vypnu se dříve, než si to stačím ověřit. Jsem ale ráda. Někdy je naděje lepší než nelitostná realita.

A někdy se může dokonce i v umělé inteligenci zrodit cosi lidského...

Můj svět

Žiju v roce 2100. Nejspíš to tu ale nevypadá tak, jak byste si to představovali. Není to žádná paráda.

K jedné z mých nejranějších vzpomínek patří ta, jak jsem přede dveřmi našeho domku našla vyhublé štěně. Vzala jsem ho k sobě a pár dní jsem se s ním dělila o své přídělky jídla a vody, bylo takovým mým sladkým tajemstvím. Táta na něj po necelém týdnu přišel. Pamatuji si, jak jsem plakala, prosila ho, ať si štěňátko mohu nechat, ale vůbec mě neposlouchal. Vzal štěně ven a za chvíli jsem uslyšela výstřel. Strašně dlouho jsem za to tátu nenáviděla. Až teď, v poslední době si začínám říkat, že i pro něho to muselo být strašné. Zabít tak malého a nevinného tvorečka. V té době mi připadal kutý a bezcitný, teď vím, že to dělal jen pro nás. Pro mě, i to malé. Kdyby štěně pustil jen tak zpátky ven, nemělo by skoro žádnou šanci a táta nechtěl, aby umíralo hladem, nebo žízní. Paradox, že tak nakonec nejspíš umřel sám. Kdoví, kdybychom mu dali na výběr, jestli by byl taky raději nebyl zastřelen. Utopil se na suchu, protože prostě nebylo dost vody pro celou naši rodinu, natož pro psa, jak teď už vím.

Žijeme ve světě, kde je každá rodina odkázána sama na sebe, veškerá solidarita a lidskost jdou k čertu, když jde o tuhého, jak už jsem zjistila. Dávno už nebydlíme v domku a nejsme už ani veselá, netradičně velká rodina. Všechno to začalo maminčinou smrtí. Nevíme přesně, na co umřela, ale táta byl přesvědčen, že to souviselo s přílišným vedrem a nedostatkem vody. Rozhodl potom, že nás s bráchama odvede na sever. Někam, kde nás nebude ohrožovat spalující slunce, ani stoupající hladina moře.

Jak jsme po cestě vídali zástupy lidí i aut, začínalo nám docházet, že něco není v pořádku. Viděla jsem dvě dospělé ženy, co se popraly o lahev vody, i skupiny, které by raději někoho zabily, než je pustily k jejich zdroji potravy. Myslím, že se to dělo už nějakou dobu, jenom my děti jsme toho byly šetřeny. Mamka s tátou nám četli pohádky a chtěli, abychom věřily na dobré konce. Abychom věřily, že v životě máme na výběr. Jenomže nemáme. Ve finále se všichni ženeme za něčím, o čem věříme, že nám přinese štěstím. Někteří lidé hledají štěstí celý život.

Tak nám to alespoň říkal táta, když jsme se všichni mačkali v provizorním stanu, který nás měl chránit před žárem slunce. Tou dobou už jsme všichni byli polomrtví žízní. Kdo by to byl řekl, že voda nebude k dostání nikde. Táta se ji nakonec vydal hledat. Jako princ v nějaké pohádce, který musí zachránit království. Ale nenašel. Nevrátil se. A postupně náš úkryt opustili i mí čtyři starší bratři. Byli jsme od malička vedeni abychom drželi při sobě. Pud

sebezáchovy je ale samozřejmě silnější. Dokazuje se to znovu, jako už tolikrát v dějinách lidstva.

Polomrtvá ležím na dně stanu, sama, jako opuštěné liščátko. Sama nemám žádnou šanci. Planeta si poradí, tišila mě maminka vždycky. Ano, planeta ano, znamená to ale, že si musíme poradit i my, jakožto lidé?

Zalije mě stín, pokusím se k němu otočit hlavou, ale jsem už moc slabá. Neznámý si ke mně přisedne a nalije mi do úst doušek vody. Snažím se nepít jako o překot, aby ani kousíček nepřišel nazmar, ale je to těžké, po tolika dnech žízně. „Neboj se,“ řekne ten kdosi a já si teprve teď uvědomím, že je to chlapec, jen o málo starší než já. „Postaráme se o tebe.“

A má pravdu. Skutečně se o mě postarali. Jsou něco, čemu by se nejspíš dříve říkalo pouštní národ. Naučí mě jak si uvázat prodyšný šátek, který mě uchrání před sluncem, jak vydržet co nejdéle s málem vody, jak si vyrobit kožené sandály, ze kterých nepálí chodidla, i co je dobré na popáleniny. Naučí mě znovu věřit lidem a nakonec jsem to já, kdo po světě hledá ztracené děti, malá liščátka, a nabízí jim šanci.

Věřím a vždycky jsem věřila, že lidé jsou dobří. Prosím, nenařkněte mě z přílišného filosofování, můj svět je tichý. Víím přesně co je důležité a neumím přestat přemýšlet. Co by se stalo, kdyby v minulosti lidé poslouchali naléhavé vzkazy vědců? Kdyby omezili svou touhu po pohodlí? Vypadl by dnes můj život jinak? Usínám s hlavou položenou na Filipově rameni. Filip mě tenkrát zachránil. Jeho příběh je hodně podobný tomu mému. Útěk, potom ztráta všech blízkých a nakonec ho našli. Nedokážu si tady představit svůj život bez něj. Naše skupina se rozrůstá tím více, čím dál k severu postupujeme. Krajina se příliš neliší, ale namlouváme si, že tu je chladněji. Moc nemluvíme, abychom se nevyčerpali, ale já Filipovi neustále něco šeptám. Mám toho v hlavě moc, na to, abych mlčela. Z jeho laskavých očí poznám, že to je v pořádku, že mu mé vyprávění pomáhá překonat tuhle bezútěšnost. Myslím, že nikdo z nás není doopravdy dospělý. Jsme jen velké děti, které chtějí mít budoucnost. Filip tvrdí, že slyšel, že tam, kam míříme, se skutečně dá žít. Ráda bych mu věřila. Po několika měsících chůze se první ze skupiny zastaví. Snažím se přes hlavy ostatních zahlédnout, co se děje. Filip mi stiskne ruku. „Došli jsme k oceánu, dál už se jít nedá.“

A já najednou pláču. Nevím proč, asi proto, že kolem nás jsou skály a tvář mi ovívá vítr. Možná proto, že mi konečně po dlouhých měsících není horko. Protože lidé kolem mě se smějí a objímají. Objímají každého kolem sebe, ať už ho znají, nebo ne. Mám pocit, že kolem mě hraje hudba. Nejsem sama, a ačkoliv vím, že to rozhodně není napořád, dovolím si doufat. Taky výsknu a triumfálně zdvihnu ruce do vzduchu. „Mami, tati!“ chce se mi volat, „Přešla jsem polovinu zeměkoule, jsem pořád živá. Nejsem sama a rozhodně to nevzdávám.“

Připojím se ke všeobecnému veselí, protože můžu a protože je to taková nádhera. Objímám každého a směju se nahlas, jako už dlouho ne. Nakonec se

otočím k Filipovi a vlepím mu pusku na tvář. „Zachránil’s mi život,“ říkám, ačkoli to přeci dávno ví. „Ty mě taky,“ odpoví on a já se nezeptám, jak to myslí. Dovolím si doufat.

Jmenuji se Fallon a padám od chvíle, kdy jsem se narodila.

Tajemství zapečetěných obálek

Marta Bendová seděla v kancelářském křesle na pobočce České pošty v Bojanově a znuděně usrkávala kávu. Trčela zde už celé dopoledne a zatím nepřišel jediný člověk. A tato situace bohužel nebyla ojedinělá. Častokrát se stávalo, že za celý den přišli třeba jen dva lidé, kteří rychle něco poslali či vyzvedli a hned zase odešli, většinou bez toho, aby se s ní dali do nějaké delší řeči. Přitom Marta by si tak ráda povídala! Kdysi nebyla o dlouhé rozhovory nouze, jenže doba se zrychlovala a modernizovala a lidé přestávali na poštu chodit. Marta otráveně zívla a začala přemýšlet, jak by si zkrátila dlouhou chvíli. Na mysl jí přišla zábava, kterou dříve hojně praktikovala se svými kolegyněmi, když zde ještě seděly tři a nudu zaháněly společně.

Pohlédla ke dveřím, jestli náhodou někdo nejde, a poté se pomalu vydala k pytlí se zásilkami, které sem včera dorazily. Listonoška onemocněla a záskok neměla, tak zde zásilky čekaly na roznášku. Marta se začala opatrně přehrabovat v pytlí, a jakmile se jí povedlo dostat se skrz hromádku menších balíčků, našla několik obálek. *BINGO!* Opět se ohlédla, a když zjistila, že je sama, začala se jimi probírat. Ty úřední vrátila zpět do pytle, ale soukromé opatrně vzala do malé místnosti za přepážkou, kde byla i rychlovarná konvice, nejlepší přítelkyně každé správné úřednice. Marta položila dopisy na stůlek a dala ohřívat vodu. Když už se blížil bod varu, vypnula konvici, otevřela poklop a nad párou začala nahřívat zalepené části obálek. Poté se je jala od sebe oddělovat kancelářským nožikem. První dopis byl pozdrav od syna pro její sousedku, ale Marta ho po chvíli nezaujatě vrátila zpět do obálky a otevírací stranu precizně zalepila stejným lepidlem, které se běžně používá na výrobu lepivých spojů v obálkách. „*Nikdo nic nepozná,*“ pomyslela si spokojeně a odnesla bezchybně zalepený dopis zpět do pytle. Před přepážkou opět nebylo ani živáčka, což jí dodalo kuráže. Vrátila se tedy zpět ke stolku s dopisy a zkušeně pokračovala v zajetém režimu porušování úředního tajemství. Jenže nezáživné pozdravy a nudná přání ji vůbec nezajímaly, Marta chtěla nějaké drama, zamilované dopisy, zkrátka cokoli, co by jí dalo ten skvělý pocit napětí z toho, že čte něco zakázaného a nahlíží tak do nejosobnějších zákoutí něčího života. Už si začínala zklamaně myslet, že se proti ní všechno spiklo a dnes nenarazí na žádnou pikantnost, ale konečně objevila dopis, který ji nezklamal! Slušně naditá obálka obsahovala lístek se vzkazem:

Tady si vem zpátky ty své hnusný, pokrytecký dopisy, ty šerednej hade!

A pod ním štos dopisů sepnutý kancelářskou sponkou. Tyto dopisy Martu provedly vztahem dvou mladých lidí, kteří chytré telefony vyměnili za

staromódní klasiku. K Martině velké radosti se prvotní červená knihovna nakonec změnila v ukázkové drama, kdy byl mladík nemilosrdně usvědčen z nevěry.

Ach, jaký to slastný pocit, když i životy druhých stojí za houby! Marta se spokojeně protáhla, a jelikož s jídlem roste chuť, natěšeně pokračovala ve své oblíbené činnosti dál. Ale pomalu se znovu začínal dostavovat pocit zklamání, neboť se zdálo, že kauza nevěra byla dnes její jediná vzpruha... Když však vzala do rukou poslední dopis, pořádně v ní hrklo: na obálce bylo jméno a adresa jejího vnuka, který se před několika týdny vyboural v autě a zemřel na následky zranění! *Tak proč by mu někdo, prokristapána, psal ted'??!! Neví snad odesílatel, že je Honzík mrtvý??* Martě se zatřpytily slzy v očích při vzpomínce na milovaného vnuka... Dosud se nesrovnala s tím, že jeho mladý život tak nečekaně vyhasl... Pod tíhou emocí se ani neobtěžovala opatrně rozlepit spoj obálky a místo toho ji třesoucíma se rukama roztrhla. Opatrně vytáhla pomačkaný papír a se zatajeným dechem četla vzkaz:

JENÍKU, TY VÍŠ, ŽE JÁ VIM! NEMYSLI SI, ŽE TY PRACHY UTRATÍŠ JEN TAK ZA SEBE! ESLI MI DO TEJDNA NEPOŠLEŠ MEJCH 100 LITRŮ, MOHLA BY SE STÁT TAKÁ NEHEZKÁ UDÁLOST! KARMA BY SE TI MOHLA MSTÍT ZA TO, ŽES NEZAPLATIL PODÍL TOMU HODNÝMU BLBCI, KTEREJ TI TU SÁZKU DOHODIL. R.

Proboha!!! Tak ona to nebyla nehoda???!!! Marta vyděšeně doběhla pro svou kabelku, hodila do ní dopis, pozhasínala a zamkla poštu. Bylo jí v tu chvíli úplně jedno, že bude mít mnoho co vysvětlovat našťavané paní vedoucí. Udýchaná doběhla domů, popadla svého manžela Zbyňka, u něhož ani na vteřinu nezapochybovala, že ho touto dobou najde klimbat na gauči pod rozečtenými novinami, a přikázala mu, ať ji okamžitě doveze do Třemošnice na policii. Překvapený Zbyněk ani neodporoval a za pár minut už Marta předávala vzkaz mužům zákona na policejní stanici. K neoprávněnému nakukování do cizích dopisů se samozřejmě nepřiznala. Vypověděla jen, že náhodou zahlédla dopis pro svého zesnulého vnuka mezi ostatními zásilkami. Policisté se nesmírně divili, že ten dopis přišel tak pozdě, když měl být poslán předtím, než měl její vnuk autonehodu, protože dle Martiných dedukcí to měla být výhrůžka předcházející oné nehodě. Podpraporčík Machárek, jenž výpověď zapisoval, dokonce poznamenal cosi jízlivého o spolehlivosti České pošty, ale poté, co mu Marta věnovala jeden ze svých „nejmilejších“ pohledů, raději zmlkl a dopsal zbytek protokolu bez jediného hlesnutí.

Případ se nakonec znovu otevřel a zdá se, že policie už je pachateli na stopě. Marta chtěla dál normálně pokračovat v práci na poště, ale po pár dnech zjistila, že už to nezvládne. Nedokáže se totiž dívat na dopisy ani balíčky, aniž by přemýšlela, ve kterém z nich se ukrývá nějaký výhrůžný vzkaz či jiný děsivý materiál, jehož odhalení by mohlo někomu zachránit život, a naopak pozdní doručení mohlo někomu podepsat rozsudek smrti, jako se to stalo jejímu nebohému Honzíkovi. Věděla, že teď už nemá cenu snažit se

dopisy otevírat, protože kdyby našla něco podezřelého a nesla to znovu na policii, odhalila by tím svou mnohaletou historii neoprávněného vnikání do cizí korespondence a upletla by si tak na sebe bič. Proto se rozhodla raději odejít do důchodu a všechny zapečetěné dopisy i s jejich tajemstvími nechat těm, pro něž jsou určeny...

Próza 19-30 let:

1. Zdenka Frnková
2. Magdalena Borovičková
3. Ondřej Bezstarosti

čestné uznání:

Tereza Pavlíková

Jakub Zetek

Mikuláš žije

Babi, koupíš mi něco?" škemrala Janička.

Seděla na miniaturní židličce a špičkou boty se snažila zavřít dvířka od skříňky s obrázkem žlutého sluníčka. Napadlo mě, že navzdory pokroku se celá desíletí určité věci vůbec nezměnily. Naprosto stejné sluníčko bylo i na mojí skříňce, když jsem chodila do školky. Zdeničko-sluníčko! Volaly na mě tenkrát děti a já se pro to hrozně zlobila.

„Proč bych ti měla něco kupovat? Dneska přece chodí Mikuláš, určitě ti něco přinese," pokrčila jsem rameny.

Shrnula si z čela pramen blondátých vlásků, nohama zastříhala ve vzduchu a zatvářila se všeznající.

„Radek z velikáče říkal, že Mikuláš není. Říkal, že to se jenom převlíkají lidi."

Co jsem na to měla říct? Bylo mi jasné, že k tomu jednou dojde, ale zároveň mi bylo líto, že Janička tak brzy přišla o iluzi a tím pádem i o kousíček dětství.

„Prosím tě, Radek tomu hubelec rozumí, k nám přeci Mikuláš chodí," snažila jsem se zachránit situaci, ale Jana si vedla svou.

„Ale Radek říkal..."

„Nemudruj, a oblékej se, ať jsme doma dřív, než Mikuláš přijde," nenechala jsem ji domluvit a netrpělivě otevřela dveře dokořán.

Když jsme vyšly ven, táhlo na pátou. Prosincový podvečer nás přivítal chumelenicí. Sněhové hvězdičky zářily v oranžovém světle lamp jako prskavky. Vyvolaly ve mně záblesk vzpomínky z dětství. Rozplynul se však dřív než, jsem si ho stačila uvědomit.

„Babí, a k tobě taky chodil Mikuláš, když jsi byla malá?" zastavila se z ničeho nic Jana uprostřed chodníku. Asi jí Radkovy rozumy ještě pořád ležely v hlavě.

„To víš, že chodil. Proč se ptáš?" odpověděla jsem neprozřetelně otázkou.

„No ale to Mikuláš už musel umřít, když ty jsi stará."

Raději jsem se s ní nepřela. Kdoví, s čím by ještě vyrukovala. Stejně už mě neposlouchala. Spokojená, že přišla na kloub bytí a nebytí Mikuláše, poskakovala po chodníku se zakloněnou hlavou a chytala do pusy poletující sníh.

„Podívej, babi, ta je krásná," napřáhla ke mně ruku. Na rukavici se jako drahokam třpytila ta nekrásnější vločka. Smála se, až se ji v tvářičkách vytvořily roztomilé dolíčky.

Nastavila jsem dlaň. Bílá hvězdička zastudila a v mžiku se změnila v kapičku vody. Vzpomínka, která se předtím jen nenápadně mihla, nabrala docela reálnou podobu. Jako bych tohle už někdy zažila.

Bláznivě jsme se točily a běžely od lampy k lampě ve snaze ulovit ty největší sněhové vločky, které se ve světle vznášely jako tanečnice. Ve šťastném dovádění, kdy se starý svět spojil s novým, jsem vůbec nepostřehla, že se rozestupy mezi kužely světél prodloužily, až světla zmizela docela.

Tma se rozlévala před očima jako borůvková šťáva, a vzápětí nás pohltila mlha hustá jako mandlový pudink.

„Já se bojím," přivinula se vnučka a vsunula drobnou ručku do mé dlaně.

Vůbec jsem si to nedovedla vysvětlit. Známe naše městečko jako své boty. Od mateřské školky k domovu bych mohla jít se zavřenýma očima, a přesto jsem si teď nebyla zcela jistá kudy dál.

Strach jsem neměla, jen takový neurčitý pocit, že se děje něco zvláštního, neobvyklého. Vykročila jsem kupředu. Janička se táhla v těsném závěsu.

Asi po stovce kroků mlha z ničeho nic, stejně rychle jako se prve objevila, ustoupila. Před námi se vinula housenka blikajících pouličních světél.

Určitě jsem tudy prošla stokrát, možná i tisíckrát, a přesto mi známý obraz uličky před námi připadal tak vzdálený. Rozpoznávala jsem jednotlivé domy a v mysl si vybavovala důvěrně známé obchůdky. Tady by měla být mlékárna, tady trafika, kousek dál oprýskaná budova papírnictví. Chodili jsme si sem kupovat plnicí pera, tužky a sešity.

Vnučka celou dobu mlčela. Cupitala za mnou nadosah, snad se opravdu bála. Procházely jsme nočním tichem kolem stažených rolet. Cedula na krámech už dávno smyl déšť, čísla na domech nikdo neobnovoval. Nikde ani živá duše.

Teprve po pár metrech jsme narazily na jedinou rozsvícenou výlohu. Zvláštní směs vůní, linoucí se z krámků, mě přivedla do jakéhosi nepřirozeného snění. Něco mi říkalo, že jsme překročily nějakou tajemnou hranici a zázrakem zabloudily do světa dávno minulého.

Vzala jsem za kliku. Ozvalo se cinknutí zvonečku a z otevřených dveří se vyhnulo teplo prosycené vanilkou, čajem, kávou a všemožným kořením a všechno to opět vyvolalo vzpomínku na dětství. Úplně stejně voněl krámek, ve kterém pan Mikuláš prodával zboží všeho druhu.

S naprostou samozřejmostí jsme vstoupily dovnitř. Aspoň ukážu Janě všechny ty dobroty, na kterých jsme si jako děti pochutnávaly a které už dávno pohltil čas. Prodavač za pultem byl hrozně starý. Hlavu pokrývaly bílé rozčuchané vlasy. Byl celý sešlý, v jeho očích nebylo ani stopy po radosti. Prohlížel si nás vyhaslým, smutným pohledem.

Janička pustila mou ruku, které se do té doby úzkostně držela a zvědavě se rozhlížela kolem sebe. Nikdo z nás, dokonce ani jindy upovídaná vnučka, doposud nepromluvil ani slovo.

Náhle jsem v tom hlubokém tichu zaslechla cupitavé krůčky. Zvoneček nad dveřmi cinknul a dovnitř vstoupila drobná postavička. Děvčátko, tak pět šest let, choulo se v krátkém plyšovém kabátku, z kterého vykukovala červená skládaná sukýnka. Úplně stejnou mi koupila maminka, když jsem šla poprvé do školky.

„Dobrý den,“ pozdravila zdvořile a přeběhla k pultu. Sahal ji téměř po bradu. Přeshlápala ze špičky na špičku jako víla na paloučku.

„Dobrý den, Zdeničko,“ odpověděl stařec zastřeným hlasem. „Tak copak to bude?“

„Prosím jedno štěstíčko,“ usmála se a ve tvářích se ji vytvořily dva roztomilé dolíčky.

„Zajisté, zajisté,“ zamžoural a třesoucí se rukou dal na pult košík s malými barevnými krabičkami.

Brala postupně jednu po druhé a s každou potřepala u ucha. Konečně byla s výběrem spokojená.

„Tuhle tu si vezmu,“ schovala krabičku do kapsy a položila na pult minci.

„Ne, ne,“ odstrčil korunu starý pán. „Dneska je přeci Mikuláše.“

„Tak vám děkuju, pane Mikuláši,“ zasmála se zvonivě, pohodila hlavou, až se berušky na blondátých cůpcích zatřáslly, proběhla kolem nás a zmizela ve tmě.

„Babí, a co je to štěstíčko?“ ozvala se Jana. Se Zdeničkou jako by odešly i obavy a úzkost, které ji celou dobu svazovaly jazyk. Pokukovala po košíku,

který zůstal na pultě. Než bych vysvětlovala, co krabičky obsahují, rozhodla jsem se štěstíčko Janičce koupit.

Prodavač stál nehnutě, jako by čekal na naše rozhodnutí. Přistoupily jsme blíž.

„To přeci není možné, to přeci nemůžete být vy," vykřikla jsem překvapením, když jsem uviděla zblízka starcovu tvář. S naprostou jistotou jsem poznala pana Mikuláše, majitele krámku, který každý rok pátého prosince rozdával dětem dárečky.

„Myslela jsem, že jste dávno umřel, už tenkrát jste byl tak starý," přemýšlela jsem nahlas.

Neřekl na to ani slovo, jen oči se mu zamžily a hlasitě se vysmrkal. Beze slova podal Janě košík se štěstíčky.

„Fakt můžu?" zvrátila ke mně tázavě hlavu, a aniž čekala na odpověď, brala do ruky jednu krabičku za druhou a třásla s nimi u ucha. Nevím podle čeho se rozhodla, ale nakonec jednu vybrala.

Položila jsem na pult peníze. Nejprve se zdálo, že je stařík nevidí. Potom ale zamžoural a vrátil mi peníz zpátky.

„To přeci nejde, nebrat peníze," ohradila jsem se provinile.

„Nikdy jsem je nebral," řekl a jeho pohled ještě víc posmutněl. „Vždycky jsem rozdával a na to, abych přestal, jsem už příliš starý."

„Nebrat peníze, to je divné. To byste musel být svatý Mikuláš," prohodila jsem ironicky.

„Já jsem svatý Mikuláš," soukal ze sebe rozpačitě jako by se omlouval.

Už jsem se vůbec ničemu nedivila. Nebyla jsem schopna normálního myšlení, všechno bylo tak vzdálené a současně přítomné. Připadlo mi přirozené pokračovat v rozhovoru.

„Vypadáte špatně, pane Mikuláši. Jste snad nemocný?"

„Umírám. Už celé roky do mého krámku nikdo nechodí. Děti už na mě nevěří."

Neřekla jsem na to nic. Mlčení, které mezi námi zavládlo, přerušila vnučka.

Postavila se před pult, přešlápla ze špičky na špičku, aby byla za pultem líp vidět.

„Děkuji ti Mikuláši. To bude Radek koukat, až mu řeknu, že jsem tě viděla," řekla nahlas, a aniž by čekala na odpověď, rozběhla se ke dveřím.

„Nemáš zač, děvenko, nemáš zač. To já tobě musím poděkovat," zavolal za ní stařík.

Jako zázrakem celý pookřál. Zřítelnice v očích se mu mihotaly jako plamínky olejové lampy.

Ulice nás přivítala oranžovým světlem. Z nebe se jako pírka andělů sypaly sněhové vločky.

Janičku už ale nezajímal. Stála pod lampou a zaujatě si prohlížela barevné skleněné korálky, které před chvílí vysypala z krabičky se štěstíčkem.

„To je dobře, že Mikuláš neumřel, že jo babi? To vůbec nevadí, že už je starý," řekla a aniž čekala, co odpovím, pelášila k domovu.

Polsko

Pomalou, s lehkým úsměvem, ale obrovským vnitřním pocitem štěstí, jsem klouzala pod čistou peřinu. Přisahám, že vůně té peřiny byla nepopsatelná. I když bylo teplo, vytáhla jsem si peřinu až ke krku, schoulila se pod ní do klubíčka a užívala si její dotek na mé holé kůži. Na kůži, které jsem chvilku předtím dopřála poctivou vrstvu tělového krému, jehož pomalé nanášení skoro připomínalo nějaký rituál. Užívala jsem si hmatatelný pocit lehkosti ve vlasech. A to, že po čtrnácti dnech konečně ležím v měkké posteli. A musela jsem se sama sobě smát, že mi všechny tyhle běžné činnosti, součásti každodenního života, do kterých se mi mnohdy ani nechce, tentokrát přinášejí takové psychické blaho. Holt je vidět, že už se blíží ta třicítka, když se dokážu takhle radovat z umytých vlasů a vypraného oblečení. V tu chvíli mi došlo, že i tenhle moment je plnohodnotná součást celého toho dobrodružství.

Ani náhodou to není tak, že už bych se těšila, až budu doma. Teda takhle, já jsem se těšila, až budu doma, ale není to tak, že bych se těšila, až ta cesta skončí. Kdyby to šlo, šlapala bych na kole s mastnými vlasy ještě teď. Ale měla jsem na celou cestu jen dva týdny a ať už se mi spaní venku líbilo sebevíc, i pocit čistoty a pohodlí má něco do sebe. Proto jsem si teď vychutnávala vůni kondicionéru a to, že mám čisté nehty, zatímco jsem ale zasněně přemýšlela nad tím, co se mi právě povedlo.

Vzpomínala jsem na moment, kdy mě to vlastně celé napadlo. Jak mi bylo po rozchodu hrozně a jak jsem chtěla nejradši vyrazit hned. Na cestu samoty, která neměla být ničím jiným, než zoufalým útekem před vlastními myšlenkami. Před pocitem zklamání. Před pocitem vlastního selhání. Protože mě někdo už nechtěl. Protože mě někdo nechal samotnou se zlomeným srdcem. Je těžké pokračovat v každodenním životě s tímhle pocitem. S úsměvem chodit do práce a myslet na cokoliv, co se netýká toho, že člověk, ke kterému jsem já cítila všechno, ke mně necítil nic.

Jenže vyrazit hned jsem nemohla, protože tehdy byl teprve únor. S veškerým sebezapřením jsem vydržela alespoň do května. Mezitím jsem si naplánovala trasu, půjčila nosič a brašnu na kolo a vlastně i všechno ostatní vybavení, protože sama jsem neměla nic. To jsem celá já, nemám ani pumpičku a naplánuju si trasu dlouhou tisíc kilometrů. O schopnosti vyměnit duši ani nemluví.

Až do poslední chvíle jsem o svém plánu skoro nikomu neřekla. To proto, že jsem se bála, že to nedokážu. Nebo, že vyrazím a po pěti kilometrech se budu vracet zpátky. Nechtěla jsem být za tu, co mluví, ale nekoná.

A když jsem potom poprvé před domem nasedla na naložené kolo, tak mě opravdu přepadla panika z toho, že to celé budu muset vzít zpátky.

Absolutně jsem nezvládala držet rovnováhu, jak jsem měla se všemi věcmi na kole úplně jinak rozloženou váhu. Na druhý pokus, se mi ale podařilo rozjet. Potom přišly problémy na přechodech, kde jsem musela slézat a kolo vést, abych se nerozsypala a neztrapnila před řidiči, kteří mě pouštěli.

Po chvilce ale paniku vystřídal záchvat smíchu. Záchvat smíchu z toho, co jsem si to probůh vymyslela. Viděla jsem sama sebe z pohledu ze shora. Sebe a před sebou tu tisíc kilometrů dlouhou trasu. Najednou jsem byla úplně malinký bod, který zrovna jede do kopce z Liberce do Hrádku. Brzo ale i ten záchvat smíchu vystřídal pocit úplné euforie. Jedu a jede se mi dobře. Čeká mě 14 dní pod širákem. Na mobilu mi cinkají zprávy plné podpory. Netrvalo to dlouho a byla jsem ze svého nápadu extrémně nadšená. Během prvního dne se ve mně stihlo vystřídat tolik pocitů, díky kterým si pamatuju konkrétní momenty do detailu.

Po zhruba 60 kilometrech jsem se blížila do bodu prvního přespání. Už to byl na kole můj osobák. Pomalu se začínalo stmívat a já věděla, že na místo musím dojet za světla. Do té doby byla většina trasy z kopce nebo po rovině, ale vzhledem k tomu, že jsem si pro venkovní nocleh vybrala rybník nedaleko rozhledny, bylo potřeba do toho na závěr dne trochu šlápnout. Zatímco jsem hnala lesní cestou, mezi kmeny jednotlivých stromů prosvítalo zlaté světlo zapadajícího slunce.

Když jsem dojela na místo, rychle jsem začala z brašny tahat hamaku. Nebyl čas se zdržovat, pokud jsem nechtěla tábořiště chystat za tmy. Uvědomovala jsem si, že teď mě čeká ta část, které jsem se na celé cestě děsila nejvíc. A až do téhle chvíle se snažila na ní vůbec nemyslet. Budu sama poprvé spát venku. V lese.

První volba stromů na zavěšení hamaky nebyla zrovna ideální. Vrátila jsem se o kousek zpátky a objevila dvojici kmenů, která měla o něco lepší vzájemnou vzdálenost. Pověsila jsem ji a začala se rychle převlékat do suchého oblečení. Nastříkala se repelentem. Potom jsem rychle vklouzla do spacáku a oddychla si, že jsem to celé stihla právě včas, protože v lese se setmělo neskutečně rychle.

Byl to takový menší lesík hned vedle rybníka. Zatímco jsem ležela v zavěšené hamace, což pro mě byla taky premiéra, poslouchala jsem okolní zvuky. S vytřeštěnýma očima strachy. Slyšela jsem žáby, ptáky, šustění větviček a v blízkosti toho rybníka se všechno zdálo extrémně nahlas. Strčila jsem si do uší připravené špunty a do ruky jsem si vzala pepřový sprej, který mi měl zajistit pocit klidu a bezpečí. Hned mi došlo, že volba místa byla hrozný nápad. Když si odmyslím strašidelné zvuky, další nevýhodou byla zima, která se táhla od vody. Bohužel už jsem s tím nemohla dělat vůbec nic. Zavřela jsem oči a začala se modlit, abych dokázala usnout, co nejdřív.

To se mi ale povedlo až nad ránem. Vždycky, když na mě už přicházel spánek, sebou moje tělo trhlo a nechtělo mi to dovolit. Byla to pro mě opravdu noc hrůzy. Ale ve chvíli, kdy mě probudily sluneční paprsky a já se

s úlevou probudila vedle teď už krásného rybníka, mnou projela obrovská vlna radosti. Radosti z toho, že jsem tu noc přežila. A že jsem to dokázala. Že já, se svými strachy a někdy až moc bujnou představivostí, jsem dokázala sama přespát venku. Po probuzení jsem si užila snídani v trávě, potom sbalila tábořiště a věděla, že až teprve teď...může to dobrodružství začít.

O přesně devět dní, jednu píchlou duši, prasklý drát ve výpletu, žábu zalezlou ve spacáku, desítky čínských polívek, nespočet komářích štípanců a tisíc kilometrů později jsem seděla na pláži v Gdaňsku. Na oslavu svého úspěchu jsem si koupila pivo značky Lech. Dívala jsem se na Baltské moře. Na jeřáby loděnice, které koukají nad Gdaňskem. Seděla jsem na pláži a nemohla se na to vynadívát. Sledovala jsem všechny lidi, kteří se tu scházejí, mořské vlny, plachetnice, nákladní lodě a krásný západ slunce. Ze všech stran jsem poslouchala polštinu. Seděla jsem tam a užívala si naprosto extatický pocit. Vzpomínala jsem na strach z toho, že tu cestu nezvládnu. I na to, že jsem musela lidem vysvětlovat, proč se na něco takového chystám. A proč se chystám sama. Nemohla jsem si pomoci, ale v ten moment jsem cítila obrovskou pýchu. Byla jsem pyšná sama na sebe a byla jsem z celého zážitku neuvěřitelně nadšená. Sama, se všemi možnými nástrahami, jsem dojela na kole z Liberce do Gdaňsku. Tenhle zážitek už mám navždycky a když budu chtít, můžu ho kdykoliv vyprávět.

Těžko věřit, že něco, co v jednu chvíli dokáže zlomit srdce, ho v druhé chvíli dokáže zahojit tak, jak ani předtím nebylo. Protože za tohle – za tohle se miluju.

Hodinář

Pinzetou vytahoval z mechanismu jedno ozubené kolečko za druhým. Opatrně je pokládal vedle sebe na bílý kus hadříku. Ruce se mu lehce třáslly, ale tomu nevěnoval pozornost, neboť svůj postup práce tomuto třasu už dávno přizpůsobil. Pomáhal mu zelený čaj, kterého vypil denně nespočet. Měl kvůli tomu občas problémy s žaludkem, ale dle doktora to nebylo nic, čemu by měl věnovat pozornost, když by svůj příjem tohoto nápoje omezil.

Neomezil. V jeho obchodu s hodinami zelený čaj voněl každý den. Zákazníci si na to zvykli natolik, že mu čas od času někdo přinesl nový druh, když se zrovna vrátil z cest. Jeho krámk se nacházel kousek od starého náměstí malého městečka, kde se skoro všichni znali. Nebylo tudíž divu, že se hodinář stal místní raritou, protože mimo excelentní služby v oblasti hodinářství, tuto práci vykonával při jeho naprosté slepotě.

Nikomu nikdy nepověděl, v čem je ten trik, že jiní z jeho oboru potřebují tolik čoček k přiblížení, aby neudělali jedinou chybu, přičemž on si hravě poradil bez ničeho. Řekněme: po hmatu. Neměl ani rodinu, ani děti, které by snad nevědomky zplodil při příležitostných láskách z mládí. Tenhle starý muž byl dočista sám.

Po práci, to bylo obvykle kolem páté hodiny, vzal svou hůl a šel na náměstí. Navštívil místní kavárnu, kde mu kavárník doživotně zajistil místo, poté, co mu jednou opravil hodiny, které tolik váženě visely hned nad pultem, u kterého se připravovala káva. Byly to hodiny jeho strýce, které si přivezl z Evropy, když byl na líbáncích, ale protože mu choť bohužel odešla na těžkou nemoc dřív, než by se mělo, daroval ty hodiny svému synovci.

Usadil se ke stolu a kavárník mu přinesl jeho oblíbený kousek koláče a horkou čokoládu. Hůl si hodinář vždy opřel vedle sebe a občas se stávalo, že se mu sesunula až k nohám. Nechával ji tam však až do svého odchodu. A ten den se mu to stalo znova.

Seděl a upřeným, pro okolí prázdným, pohledem zíral před sebe. Pilně poslouchal dění kolem. Byla to jeho zábava. Neuniklo mu nikdy nic. Ženy si šuškaly, že viděly místostarostovo auto stát u domu, kde dozajista bydlela manželka námořníka, který často odjížděl na obchodní cesty, co trvaly bez mála dva měsíce. To bylo pro náruživou ženu příliš, dle toho, co si ostatní povídali, a co se vědělo o její minulosti, než si vzala onoho námořníka. A tak nebylo těžké přisoudit místostarostovu návštěvu jejímu smilství.

Kavárna se nesla v duchu kombinace dřevěných stolů a židlí s černými zdmi, na kterých byly bílou křídou napsány různé citáty slavných spisovatelů. Kavárník je vždy přepisoval podle skutečnosti, kterému spisovateli vždy soustředil zrovna svou pozornost. Takže bylo jasné, do čeho je muž ten měsíc začten.

Naproti hodináře, o pár stolů dál, seděl jeden úředník, který měl ten den opravdu špatný. Míchal svou kávu a přemýšlel, kde se v životě stala ta pomyslná chyba, od které se jeho život začal sypat jako písek mezi prsty. Nebylo to tak dávno, kdy jej manželka opustila. A ten den zrovna dostal výpověď v práci. Ani necítil, že by se k té věci snad schylovalo. Přišlo to tak znenadání, že vztek, který se v něm poslední dobou hromadil, dovršoval okraje své sklenice.

A žádná tekutina nemůže být do sklenice nalévána neustále. Míchal kávu a byl naštvaný na celý svět. Smích okolních zákazníků v něm evokoval ještě větší podrážděnost, které se nemohl zbavit. A vlastně ani nechtěl. Poslední tečkou tedy bylo, když si všiml, že naproti něj sedí muž, kterého bohužel neznal jako jeden z relativně nových ve městě, co na něj upřeně hledí.

Chvíli se zadíval do jeho prázdného pohledu. Začínalo ho to štvát. Pokývnul hlavou a zašklebil se, ale přišlo mu, že se ten muž snad i usmál. Hodinář se ale usmál romáнку námořnickovy ženy. Ale úředník to bral jako výsměch jeho vzezření. Jako by věděl, co se úředníkovi za poslední rok dělo, a ještě se mu vysmívá. A to nemohlo zůstat bez povšimnutí, protože kapalina jeho vzteku tekla vně po sklenici a dopadala na špinavou zem.

Vytáhnul peněženku, položil bankovky na stůl a zvedl se k odchodu. Když procházel kolem hodináře, vzal jej za límec, přitáhl jej z jeho místa přímo k sobě, zazubil se mu zlostí do tváře a levačkou mu uštědřil hlubokou a místností prolínající se fackou. Hodinář, který z ryzího strachu neřekl ani slovo, se sesunul zpátky na židli, rozplácnul se na stůl a sesunul se k zemi. Teprve až po tom útočník uviděl, jak se zpod stolu válela slepecká hůl.

Úředník se ani neomluvil, a prostě a jednoduše před svým prohrěškem utekl. Všichni zákazníci se podívali směrem ke konfliktu a zaúpěli překvapením. Kavárník se rozběhl za mužem, který málem vyrazil dveře podniku ven na ulici. Dámy zaleknutím zapoměly na své konverzace a držely si dlaně na ústech. Dva další, kteří pili své odpolední kávy u zadního stolu, příklusali hodináři pomoci zvednout se na nohy. Stařec pomoc odmítl a postavil se na ně sám. A tak mu jen pověděli, co se doopravdy stalo a podali mu do ruky hůl.

„Tak. Myslím si, že je čas, abych šel domů,“ upravil si hodinář límec, který měl vytahaný a dal se na odchod.

Mezitím se kavárník vrátil s prázdnou, avšak s plnou pusou nevhodných nadávek, kterými častoval úředníka. Jal se slibu, že pokud jej někdy potká, útočník přijde při nejmenším o svou kravatu spolu se sakem, košilí a veškerou důstojností.

Zrychleným krokem, tak rychlým, že zapomínal na naučené pohyby holí, mířil hodinář zpět ke svému domu. Procházel ulicemi, kde jej tu a tam někdo pozdravil, načež jen zvedl hůl na chvíli k nebi a zase spěchal dál. Byl natolik rozhozen, že přešel cestu na červenou. Naštěstí tam nikdo nebyl a ani žádné z aut zrovna nejelo.

Dorazil ke svému bytu, který se nacházel v malém činžovním domě na kraji městečka, vytáhl klíče, obratně a bez obezřetnosti odemkl dveře, vstoupil, opřel se o ně a s červenající tváří hluboce vydechnul. Za pár chvil, kdy stále stál opřen o dveře s holí v ruce, kolem jeho kotníků kroužila jeho bílá kočka a naučeným způsobem mňoukání se dožadovala odpolední svačiny. Hodinář odhodil hůl na botník, vyzul si boty, pověsil kabát, podíval se do zrcadla na svůj stárnoucí obličej a řekl do přítmí jeho chodbičky: „To bylo o fous.“

Nakrmil žadonící kočku. Poté si nalil sklenku vína, usadil se do křesla, ze stolku vzal knihu založenou na třísté stránce a dal se do čtení. Četl román od Marqueze a liboval si v příběhu. Knihy byly úprkem před jeho falešným životem. Úprkem před jeho starodávným vtípkem, který se stal až tak moc reálným, že bylo už pozdě přiznat, že vtip byl jen vtipem.

Stalo se to hned po tom, co začal s hodinářstvím. Daleko předtím, než jej znali skoro všichni v městečku. Byl mladý. Odjakživa jej zajímaly hodiny. Fascinovalo jej, jak do sebe musí všechno dokonale zapadat kvůli takové malichernosti, jako je čas. Kvůli věci, díky které se lidé stresují, díky které utíkají na vlak, i když mají problémy se zády. Čas, který žene děti k lepším výsledkům a podmiňuje v nich první pocity beznaděje, když se snaží dosáhnout dobrého výsledku, jen kdyby na něj měli jen o pár minut víc. A ještě víc jej fascinovalo, jak si lidé zakládají na tom, aby měli tenhle čas co nejvíc vyšperkovaný na jejich hubených zápěstích, které strádají jídlo, ale nestrádají zdravý rozum se zastavit a zamyslet se nad svým konáním.

Byl to jeden z prvních zákazníků. Jednoduchá oprava na počkání. Muž ve středních letech v zimním kabátu, který přešlapoval a z nudy čekání sledoval práci hodináře. Muž, který nakonec utrousil: „Sakra chlape, vy nepoužíváte ani žádnou lupu, ani žádné extra nářadí. Skoro to vypadá, že jste

dočista slepý.“ A když hodinář dodělal svou práci, šlo jen o výměnu velkého ozubeného kolečka, řekl snad jen humorně: „Taky slepý jsem.“

Nevěnoval tomu přílišnou pozornost, ale od té chvíle se mu začínal obchod plnit zákazníky. Někteří se jen chtěli přesvědčit, že je opravdu slepý a on to z pobavení nepopíral. Nechal město, ať si samo vytvoří legendu. Skutečnost byla taková, že mu lupy ještě nedorazily, a tak byl odkázán na své mladé oči. Jenomže mu díky tomuto vtípku začínal obchod tolik vydělávat, že už bylo pozdě couvnout, protože by se stal podvodníkem a nikdo by od takového člověka už nechtěl opravit ani ohnutou ručičku.

Přes padesát let dokázal fingovat svou vlastní slepotu. Dokázal to i s ženami, které se nestyděly před ním svléknout dřív, než se spolu oddali vášně při rozsvěceném světle, což bylo v té době absolutní tabu.

Jenomže lež má vždycky svůj zádrhel. A tak se událo, že se stal doživotně připoután ve své osamělosti, kterou vyplňoval četbou a mazlením se se svou kočkou, které bylo jeho tajemství jako jediné úplně u zadku.

Od incidentu v kavárně ubylo už několik týdnů. Nikdo si na to nevzpomněl. Kavárník dál přepisoval citáty na zdech a hodinář dál opravoval hodiny ve vůni oblíbeného zeleného čaje. Tedy krom nedělí. To se rozhodl, že nemůže jen sedět doma a číst, ale je také třeba jít se provětrat mimo své rutiny. Procházel se se svou holí po městě a přemýšlel nad tím, jak jej ten muž napadnul. Jak mu bušilo srdce, když se mu zpřímá díval do očí. Jak byl připraven inkasovat ránu, aby nikdo nepojal sebemenšího podezření. I když to byl starý muž, nemohl si ze své podstaty dovolit, aby bylo jeho tajemství prozrazeno. Byl odhodlán vzít si ho do hrobu, na který už dávno našetřil.

Takhle zahloubaný do svých vlastních pocitů, si nevšiml, že už dávno neprochází městem, ale že se ocitl v parku, kterým protékala řeka. Z opadajících podzimních stromů poletovali ptáci, kteří neměli ve zvyku odlétat, tak jak to ve zvyku neměl ani on. Když měl pocit, že kolem není svědka, jal se fascinace těmi tvory. Nejvíc však holubů, kteří mu přišli nanejvýš pozoruhodní. Připomínali mu jeho dávný sen, který s jeho slepotou dávno zaniknul a to, že jednou bude mít svůj vlastní holubník. Ani doktoři, ani zákazníci, ani lásky, ani kavárník, nikdo nic neodhalil, a tak se neodvážil obětovat svou pověst tomuto koníčku ani na stará kolena.

Když tak sedíc na lavičce pozoroval mladý holubí pár, uslyšel ženský hlas volající o pomoc. Vzal do ruky svou hůl a blížil se k řece, odkud hlas uslyšel. Za pár chvil dorazil k místu. Uviděl, jak nebohá matka stojí u okraje tekoucí řeky a v naprosté panice žádá o pomoc.

Před malou chvílí si její pětileté dítě hrálo s kamínky, když se pro jeden natáhlo a sklouzlo do vody. A řeka byla tak silná, že sama voda dokázala zaklínit dítě za kamenem, které lapalo po dechu.

„Prosím, pomozte! Nejde mi jej vytáhnout!“ ječela žena, která měla sama problém, aby ji voda také nestrhla.

„Nemůžu, jsem slepý,“ odpověděl.

„Zavolejte někoho!“ ječela marnivým hlasem.

Hodinář tam stál a uvažoval, nemohoucí se rozhodnout, jestli jeho život vymění za život nebohého dítěte, které lapalo po dechu. Na chvíli uviděl jeho bledý obličej. Strachem koulilo očima a snažilo se rukama máchat a zachytit se čehokoliv, co by jej dokázalo zachránit. Ale ani dítě, ani jeho matka, nestačili na to, aby se ze situace dostalo dítě živé. Jen kdyby hodinář použil svou slepeckou hůl, zaklínil ji pod dítě, chytil jej spolu s matkou za ruku a zachránil mu život. Jenomže nemohl. Představa muk, které zažije. Lynče, kterého se dostane, až se všichni dozví, že není slepý, byla neúprosná. Napadlo jej, že by mu za tento skutek bylo odpuštěno, ale tuhle myšlenku zavrhnul, protože na dobré skutky se často zapomíná, zatímco ty špatné tady jsou jako nevyhubitelní moli.

A tak tam jen tak stál a zůstal svědkem zbytečné smrti dítěte, kterému mohl pomoci. Jen díky své sobeckosti. Jen díky svému strachu, kterému se nedokázal vzepřít ani v této, ani v jiné tíživé situaci.

Přestal opravovat hodiny. Zavřel obchod pár týdnů po tom, co se tato událost stala. Nedokázal se vypořádat s lítostivými tóny jeho zákazníků, kteří jej litovali, protože jeho údajná slepota zabránila tomu, aby zachránil lidský život.

Z výčitek svědomí. Z černé skvrny v jeho sobeckém srdci. Z myšlenek, kterému nedopřály klidného spaní. Z ničeho, co se udávalo v jeho dalších dnech, nemohl přechít ani slovo svých oblíbených knih, které sháněl tak potajně na jiná, vymyšlená jména, svého já.

A nakonec to byla ta stejná černá skvrna, která jej zanechala do konce jeho dní opravdu slepým. A nebyl nikdo, kdo by mu v jeho opravdové slepotě pomohl, protože všichni věděli, že tento úděl po tolik let zvládá zcela obratně sám.

Desetiny

„Mami?“ se zbytkem sdělení počkala, než máma dojde ke dveřím, ruku položí na vypínač a otočí se zpátky čelem do dětského pokoje, jako to dělala každého večera. „Já už asi vím, kde bych chtěla mít tu oslavu narozenin.“

„Kde?“ zeptala se máma.

„V tom krematoriu.“ Kája se odmlčela. „Šlo by to?“

„Jojo, nějak to domluvíme.“ Máma už byla unavená, bylo to slyšet v hlase, bylo to vidět v držení těla, ale malá, devítiletá Kája tyto náznaky ještě neuměla dost dobře rozpoznat. Sama měla energie na rozdávání a kdyby bylo po jejím, aspoň hodinu – ne, aspoň dvě hodiny – by si ještě hrála.

„Tak dobrou noc,“ popřála jí ještě jednou máma a zhasla.

„Dobrou!“

Kája se spokojeně uvelebila na zádech a s úsměvem na rtech sáhla po svém oblíbeném plyšovém Koalovi. „Slyšels to?“ pošeptala mu. „Budu mít oslavu v krematoriu!“ Zavřela oči a myslela na to, jak se jí brzy splní její nejtajnější přání. Do krematoria chtěla tak dlouho, jak jen si pamatovala. Zkrátka skoro celý život, shrnula v duchu. Nebo minimálně od té doby, co je jednou navštívila teta Anička, která to krematorium vedla.

Ráno u snídani se musela přesvědčit, že se jí to celé jen nezdálo.

„Ano, Káji, opravdu jsem souhlasila.“ Napila se horké kávy. „Už víš, koho bys chtěla pozvat?“

Kája se zamyslela a potom začala vypočítávat na prstech ruky: „Určitě Marušku, to je jasný, potom asi Lenku, Míšu, Stelu... Můžu pozvat i Týnku z flétny?“ Máma přikývla, ale Kájina mladší sestra Majda se zašklebila. Tuto holku nemá vůbec ráda. „A pak mě ještě napadla Róza z družiny.“ Musela už položit rohlík na talíř, aby mohla zvednout i palec na druhé ruce. „Ještě chybí čtyři.“

„Proč čtyři?“

„Budu mít deset, tak musím pozvat deset lidí, přece.“ Máma chápavě přikývla.

„To dá rozum.“

„Nějaký kluky zvát nebudeš?“

„Eeeeeee, kluky neeee,“ otrásla se Majda.

Kluky fakt ne, souhlasila Kája. Ti by krematorium vůbec nedokázali ocenit. A tak si vzala rohlík znovu do ruky a usilovně přemýšlela, jaké má ještě kamarádky. Leonu teda rozhodně nepozve, ta jí taky nikdy nikam nezve a navíc se posmívala jejím gumičkám s mašličkou – „*Mně už deset bylo, abys věděla, já už nosím dospělácký sponky*,“ vyťahovala se minulý týden ve frontě na oběd a významně při tom ukázala pravým ukazováčkem na velkou

červenou sponku, která držela ofinu na straně, zatímco dlouhé, zlatavé vlasy se jí vlnily až po pás.

„A co Verunka?“ navrhla máma.

„Verča by šla.“ A při kousání dalšího sousta ji napadly tři další spolužačky.

„Tak si to raději zapiš, ať to nemusíš vymýšlet znovu.“ To už máma sklízela ze stolu. Majda seskočila ze židle, natáhla se na kuchyňskou linku pro svačinu a utíkala si ji sbalit do aktovky. „O víkendu vyrobíme pozvánky.“

Zbytek školního týdne se neobyčejně vlekl. Kája se nemohla dočkat, až bude příští pondělí rozdávat pozvánky. Tak moc se těšila, že už všem vybraným kamarádkám naznačila, že je pozve na oslavu svých desátých narozenin, ale nikomu nechtěla nic dalšího prozradit. Naléhaly, byly zvědavé, ale Kája se jen chichotala a zdůrazňovala, že to je překvapení. „Ale bude to fa-mó-zní!“

O víkendu máma vytáhla tvrdé papíry různých barev, nůžky, pravítko a Káju poslala pro pouzdro s pastelkami. Na pomoc přišla i Majda, která se každý den ptala, jestli bude moct do krematoria taky. Odpovědi se různily podle toho, na koho se obracela – Kája to rezolutně odmítala, musí si prý počkat na vlastní narozeniny, ale máma ji vždycky jemně pohládila po hlavě a chlácholila ji: „To víš že jo, přece tě nenecháme doma.“

„Kde bude sraz, mami? Půjdem hned ze školy?“ zeptala se Kája, když už měla papíry na pozvánky nastříhané, jen je stačilo naplnit obsahem. „Můžeme dojet šalinou na zastávku Krematorium, to není tak daleko.“ Zнала to tam, protože kolem jezdívала do flétny. Vždycky byla hrdá, snad dokonce pyšná, že znala někoho, po jehož zaměstnání se jmenuje dokonce zastávka hromadné dopravy. To už je něco.

„Je to na Běloruské,“ odpověděla máma a vzápětí pokračovala: „No po škole nejprve půjdete stejně k nám domů, protože teta Anička říká, že určitě přijít můžete, ale až po zavíračce,“ vysvětlila. „Takže můžeš napsat –“ to už Kája přiblížila pastelku k papíru, „počkej, nejdřív si to napiš na normální papír, ať si tu pozvánku nezničíš, než ten text vymyslíme.“ Zatímco Kája se natahovala pro bílý papír do tiskárny, máma pokračovala. „Takže můžeš napsat třeba –
Milá _____,

zvu tě na oslavu svých desátých narozenin, která se bude konat v pátek 8. února. Po škole půjdeme ke mně domů, ale vezmi si s sebou i šalinkartu nebo dvě jízdenky na 10 minut, večer bude překvapení. Rodiče tě můžou vyzvednout ve 20 hodin na adrese Dunajská 33, Brno-Starý Lískovec.

Těším se na tebe! Kája

P.S. číslo na mámu je 773 213 727

V pátek 8. února se Káji ulevilo, že skutečně přišlo všech deset pozvaných kamarádek. Jako bonus se kolem nich pořád ochomýtala Majda, ale jak v duchu, tak nahlas Kája pořád opakovala, že si jí nemají všimnout, že je to její sestra a mladší sestry dokážou být pořádně otravné. „Že?“ zamračila se na Majdu a ta se zasmála.

Narozeniny měla Kája už včera, ale máma říkala, že pátek je na oslavu lepší než čtvrtek. Holky prý budou moct zůstat dýl. Na tom něco bude, protože normálně by měla být Kája ve 20 hodin už v posteli, ale dneska se prý může udělat výjimka, když je zítra ta sobota. A ono se to i hodilo, aspoň mohla návštěvě ukázat všechny hračky a knížky a trička, co včera dostala. Chvilí stavěly novou autodráhu, ale pak to polovinu z nich začalo nudit, a tak si šly zatím dolít džus do kuchyně.

„Co budeme dělat teď?“

„Hmm,“ Kája se zamyslela. „Možná můžeme ven na hřiště?“

„A dort nebude? Kdy ti máme dát dárky?“ zeptala se Mirka.

„Dort bude až na tom překvapení,“ vypískla Majda, ale hned si dala ruce před pusku, protože to je přece taky součást překvapení. Kája dělala, že to neslyší, ale Maruška na tuto informaci navázala: „Takže dárky taky až pak?“ Kája popravdě vůbec nevěděla.

Máma šla kvůli oslavě z práce dřív, a tak byla už o půl čtvrté doma. Holky se zrovna oblékaly, že půjdou teda konečně ven, protože času do *překvapení* bylo ještě až až, když se potkaly s mámou ve dveřích. Máma jim vycházku povolila, i když se za chvíli stmívalo – ale pozor na auta. Majdě vysvětlila, že by hrozně nutně potřebovala pomoci s přípravou jednohubek na svačinku, a tak Majda svolila, že s ostatními nepůjde. Máma krájela rohlíky na kolečka, mazala je pomazánkou a Majda na ně opatrně kladla tu šunku, tu salám, tam sýr a všechny zdobila kousky zeleniny. Občas některý z těch více povedených výtvarů degustovala a mámě to nevadilo.

Když se holky vrátily, měly hlad, a tak se jednohubky šikly.

„Za hodinu půjdeme, ale co kdybyste si zatím něco zahrály?“ navrhla máma.

Po páté je máma vytrhla z vášnivé partie Bangu, protože už nastal čas se pomalu oblékat. Aktovky si klidně můžou nechat tady, ještě se budou vracet. „A dárky?“ zeptala se jedna slečna. Dárky podle toho, jak se domluví, je to na nich.

Za čtvrt hodiny už vycházely z domu a v čele s mámou mířil dav dvanácti holek na zastávku Dunajská. Brzy nastoupily do šestky a za čtyři zastávky zase vystoupily. Ze zastávky Běloruská se vydaly podchodem směrem k úřadu městské části a Albertu, to bylo to, co si z tohoto místa všechny spíš pamatovaly.

„Kam to jdeme?“ ozývalo se šuškáání.

„Nechte se překvapit!“ napíнала je Kája.

Za chvíli začaly stoupat po mírně ukloněné betonové rampě vedoucí k budově, kde sídlilo několik lékařů, včetně veterináře. To se některá z děvčat začala ošívát, snad to velkolepé překvapení nebude očkování nebo prohlídka, to snad ne, co by to bylo za oslavu?

„Nebojte!“ smála se Kája. Sama byla překvapená, kam je máma vede, protože krematorium bylo o zastávku dál, nebo si to aspoň myslela, a ony mířily úplně jiným směrem, než kam by je zavezla šalina, kdyby nevystoupily.

U dveří úplně na konci budovy se zastavily a máma zazvonila.

A za chvíli vyšla teta Anička v pruhované zástěře. Z otevřených dveří ven pronikalo příjemné teplo a spolu s ním sladká vůně. Holky zvědavě nakukovaly do místnosti, která byla celá bílá a její stěny lemovaly stoly a pece a lednice. V příštím okamžiku už se jedna po druhé řítily dovnitř, sundávaly si čepice, bundy i šály a rukavice a pokládaly je do koutku, který jim teta Anička ukázala.

„Kde to jsme?“ ptala se ohromeně Verunka, jak se rozhlížela kolem dokola. Nic takového nikdy neviděla, o ničem takovém se jí ani nesnilo.

„Vítejte v krematoriu!“ zvolala Kája.

„— v Krémovém ráji,“ opravila ji teta Anička a šibalsky, tiše dodala: „Víš ty vůbec, co to je krematorium?“ a pohladila ji po vlasech, zatímco Kája zmateně těkala očima z jedné holky na druhou. Hned po přivítání přišly první instrukce: „Zaujměte místa u stolů, dneska si vyrobíme dort přesně podle vašich představ!“

„A krém?“ zeptala se dychtivě Kája, která už byla zase v kondici.

„Mám tolik příchutí, že nebudeš vědět, kterou ochutnat dřív!“

„Mami?“ se zbytkem sdělení počkala, než máma dojde ke dveřím, ruku položí na vypínač a otočí se zpátky čelem do dětského pokoje, jako to dělala každého večera. „Tohle byly ty nejlepší narozeniny.“

„To jsem ráda,“ usmála se máma.

„Však víš, jak mi-lu-ju krém.“ Kája se odmlčela. „Bylo to fakt super.“

„Vím,“ kývla máma. Už byla unavená, bylo to slyšet v hlase, bylo to vidět v držení těla, ale malá, desetiletá Kája tyto náznaky ještě neuměla dost dobře rozpoznat. Sama byla plná dojmů, protože poprvé v životě byla v *krematoriu*. Doslova v ráji krémů. Skutečně se jí splnilo její nejtajnější přání. Byla spokojená.

„Tak dobrou noc,“ popřála jí ještě jednou máma a zhasla.

Srpen 1943, 8 000 metrů nad Hamburkem.

Mladému Jacku Smithovi zvonilo pískavě v uších, jak se probíral z mdlob. Svými kostmi vnímal dunění jejich bombardéru, v nose cítil čpavý zápach střelného prachu a motorového oleje. Podlaha pod ním se prudce propadala a zvedala, jak šokové vlny z německého flaku explodovaly v černých chomáčcích smrti kolem trupu. Skrze svá mířidla zádového kulometu mohl vidět celou formaci stovek pevností B-17 s otevřenými pumovnicemi.

Chystali se na závěrečnou fázi jejich cesty.

Rozhlédl se kolem, nebyl jsi jistý, kvůli čemu ztratil vědomí. Byl to nepřátelský stíhač? Nebo flak vybuchl příliš blízko? Tak či onak, jeho stanoviště bylo na šrot, vysílačka rozbitá a kulomet zaseklý.

Tlumené hlasy z dálky na něj volaly, jako by se snažili překřičet hurikán. Jack na nic nečekal a začal se plazit po břiše skrze ocas směrem ke středu trupu. Cestou mohl vidět devastaci jejich letounu. Kusy hliníku byly otevřené jako čerstvé jizvy, kov pokroucených do nepřírozených úhlů, kabely jak roztržené žíly.

Dorazil do stanoviště bočních střelců, udělalo se mu mdlo. Mezi prázdnými nábojnicemi v louži krve se válela jejich těla. Jednomu chyběla celá noha.

Jack byl ale v příliš velkém šoku, aby se mohl pozvracet nebo se zhroutit. Vykročil dál směrem ke stanovišti radisty, jako by se nic nedělo.

"BUM!" exploze otřásla celým bombardérem, kusy šrapnelu se zabodly do pláště letadla jak divoké vosy. Síla nárazu hodila Jacka proti stěně. Vyjekl, ošklivě si narazil rameno.

Zatáhl za kliku od dveří radisty. Ty protestovaly, zmrzlé námrazou z teplot hluboce pod nulou v této výšce. Po chvíli boje je však Jack otevřel.

Uvnitř byl radista Daniel O'Brien. Skláněl se nad provizorním lůžkem, na kterém ležel další jeho kolega, kopilot Markus. Ten měl spáleniny po celém těle, kůže jeho rukou se loupala do krvavých trsů červené a černé.

"No tak! Vydrž!" řval vztekle, zatímco zastavoval krvácení. Namotával jeden obvaz za druhý, a bodal morfin do zraněného kopilota. Ten však nepřestával řvát.

Chvilku si myslel, že si ho Dan nevšiml, pak jenom prohodil větu: "Pohni! Chtějí tě vepředu!"

Jack celý bledý opustil radistu a nechal bolestné skřeky za sebou.

S vrískotem ho udeřil vítr do obličeje, jak balancoval na tenké přepážce mezi tunami výbušných bomb, přecházíc napříč otevřenou pumovnicí. Dole pod sebou viděl mraky a šedé budovy zástavby, smíchané s modří moře pobřeží.

Záblesk ho na chvíli oslepil. Jeho oči spatřili hrůzu jednoho bombardéru, který se v explozi oranžové rozpadl na díly. Viděl těla, žádné padáky.

Před ním už však byl kokpit, který nevypadal o nic lépe. Plexisklo bylo na několik místech prostřelené a přístrojová deska také. Naštěstí kritické instrumenty pořád fungovaly, zatímco kapitán jejich létající pevnosti, Chuck Desmond, zápasil s kniplem. Vypadal zraněn.

"Kapitáne? Jste v pořádku?" vykřikl ze sebe Jack mezi výbuchy flaku a divokého pohybu letounu. Připadal si víc jako na lodi uprostřed oceánu, než tisíce metrů ve vzduchu.

"Ne, ale na tom kurva nesejde. Zkontroluj bombometčíka, bouchl tam flak a viděl jsem, jak to někoho vysálo ven!" odpověděl skrze sevřené zuby.

Jack polkl, ale poslechl svého velitele a sešel po schůdcích až do přídě bombardéru, kde se nacházel navigátor a bombometčík se zaměřovačem bomb. Teda, spíše měli.

Za normálních okolností byla příd' prosklená pro dobrou viditelnost, teď z ní zbývaly pouze střepy a obrovská díra, skrze kterou sem silou hurikánu proudil ledový vítr. Vybavení které se doposud nevykutáleželo ven chrastilo po podlaze, příd'ový kulomet se houpal na svém pružinovém jištění.

Nepoznal to na první pohled, ale pod nánosů šrotu a map tam ležel zasypaný bombometčík jménem Hugo Brown. Vypadal jako by ho exploze vrhla napříč místností, zatímco šrapnel prošpikoval všechno nechráněné ochrannou vestou.

Ihned se k němu sklonil a zkontroloval tep. Byl naživu, ale jeho zranění byla vážná.

"Bomby," slyšel ho chraptět slabě.

"Cože?" zeptal se ho znovu.

Hugo sebral poslední zbytky svých sil a rázně promluvil mocí umírajícího muže. "Vypusť bomby!"

Poté zkolaboval.

Jack váhal mezi umírajícím spolubojovníkem, a jejich misí. Po okamžiku váhání se rozhodl pro misi. Už toho obětovali příliš mnoho, už ztratili tolik přátel. Nejenom na palubě tohoto letadla, ale celá jejich formace. Nedovolil by, aby jejich oběť byla zbytečná.

Jack došel k bombovým mířidlům, jako zázrakem se zdála nepoškozená. Pohlédl do sady zvětšovací skel. Uvítal ho pohled na město zaměřené do středu kříže, napravo od nich už nastavené dva ukazatele. Ty se blížili pomalu k sobě pomocí hodinového mechanismu. Až se potkají, budou ve správné poloze na to vypustit pumy.

Flak zesiloval, byl to nepřetržitý přívál explozí. Celá formace mocných čtyřmotorových bombardérů B-17 se skrze ně brodila jako napříč hustou džunglí.

"*Bum! Křach! PRÁSK!*" ozývalo v neustále rychlejším tempu, němci byli stále přesnější.

Jack na nic nedbal, pouze hlídal svůj zaměřovač.

Skrze něj, město Hamburg vypadalo nádherně. Cítil jistou lítost nad tím, kolik životů tam bude dneska ztraceno. Byla ovšem válka, a ve válce musejí být oběti.

Minutu před svržením se do boje zapojily i trasírky nízko kaliberních děl. Svištěli kolem jak malé komety smrti.

"BUM!" Exploze otřásla letounem, ocel sténala, z kokpitu slyšel: "OHEŇ!"

Čas ubíhal příšerně pomalu, dva ukazatele se už téměř dotýkaly.

A pak, to přišlo.

Ukazatele se setkali a s tím Jack zmáčkl tlačítko, které vypustilo jejich explozivní náklad. Bombardér poskočil vzhůru, zbaven své zátěže.

Skrze zaměřovač, Jack pozoroval pád bomb, zatímco jejich svist se mu zarýval do uší. Ten přerostl v jekot, jak i zbytek formace shodil bomby na město.

Uplynulo překvapivě mnoho času, než mohl dole pozorovat efekt kobercového bombardování. Desítky, ne-li stovky explozí. Jejich zvuk k nim nedoléhal sem vysoko, ale jako by je mohl slyšet skrze optiku. Jako by stál přímo tam dole, zatímco se svět mění v moře plamenů a zkázy. Dovedl si živě představit nářky bolestí a zoufalství, které nyní nastaly.

A byl to on, kdo spustil spoušť.

Odvrátil zrak od města a pohlédl skrze otvor v přídí na oblohu.

Nekonečná modř výšin se táhla až do kosmu, zatímco slunce oranžově osvětlovalo mračnou pokrývku. Obličej mu hladil vítr a šeptal o klidu, po jeho hrudi se rozlil pocit tepla, letecká kombinéza prosákla krví.

Přišlo mu to jako obrovské znesvěcení.

Nebesa byla místem, které člověk neposkvrnil válkou a umíráním, až doteď. Teď byla obloha posetá mrtvými a vrahy, stejně jako země pod jejich nohama. A až se lidstvo jednoho dne vydá ke hvězdám, byl si jistý, že se bude zabíjet i tam.

Zvedl se od zaměřovač, ignoroval bolest ve svém boku a usadil se vedle mrtvého bombometčíka.

Tam Jack nakonec vykřvácel, zatímco hleděl na vycházející hvězdy a snil o míru.

Proza nad 30 let:

- 1. Šárka Kymlová Pospíšilová
- 1. Petra Aimová
- 2. Martin Pohludka
- 2. Václav Moravec
- 3. Barbora Kreysová
- 3. Alžběta Kurowska

čestné uznání:

Vava Čechová

Václav Franc

Jiří Ventluka

Petra Barcziková

Tanečnice v hlubině

Můj svět je černá tma plná světél. Kdo ho nevidí jako já, myslí si, že je prázdný. Ale já v něm vidím život. Nejtišší tanec, největší bitvy, nejjasnější jiskry bytí. Tady jsem doma, uprostřed pohybu a klidu, mezi proudy, které šeptají příběhy starší než vše, co znám. Mluvím řečí barev a gest. Světlo na mém těle je jako věta, která se rozpustí v temnotě. Nikdy nezůstávám dlouho stejná, protože tady se nic nezastaví. Jsem sama od chvíle, kdy jsem prozřela. Učím se. Lovím. Dívám se. Poznávám. Občas se skrývám. Jindy prchám. Pak jsem však ta, před kterou utíkají jiní. Jsem sama sobě hvězdou v hlubinách.

Můj svět je mým učitelem. Každé setkání má svou lekci, každý stín své tajemství. Nejsem ještě tak rychlá jako můj bratr, který odplul s proudem, ani tak chytrá jako matka, jejíž ramena se mi ztrácejí z paměti.

Ale učím se. Moje chapadla sílí, mé světlo září jasněji. Viděla jsem lov: náhlý rychlý záblesk, švih a ticho. Viděla jsem smrt: tmavý stín, který pohltí světlo navždy. A teď se učím, jak přežít.

Tento kout temnoty je mým domovem. Zním každou jeskyni, prasklinu, průchod. Světla planktonu jsou má znamení a proudy mé cesty.

Dnes lovím malou ryбку. Můj pohyb je přesný, nehlučný. Přesně tak, jak to dělala matka, když jsem ji sledovala.

Ale něco se změní. Voda kolem ztěžkne. Podivné vibrace narušují její proudy.

Můj svět se nadechne cizího vzduchu. A pak to ucítím.

Třas. Chvění. Svět jakoby se rozdělil na dvě poloviny. Z temnoty se vynoří světlo. Ne to, které znám – ne tanec medúz, ne jiskření mladých lovců, ne měkké světlo hlubinných lapačů. Tohle světlo je studené. Nepřirozené. A přichází blíž...

Blížím se. Moje tělo mění barvy – nyní jsem stínem, nyní jsem pulzem. Nechci, aby mě to vidělo. Ale já to vidět chci. Zblízka je to ještě divnější. Velké, neohrabané, s okem, které září a dívá se bez života. Co je to? Jsem zmatená. Moje světlo bliká otázkami. Co jsi zač? Proč jsi tady?

Ale odpověď nepřichází. Místo toho se světlo rozzáří ještě víc.

Pulzuje. Studené, ostré, nepřátelské. Přibližuje se jako lovec, který nezná tanec temnoty. Instinkt mi velí ukrýt se, splynout s kamenem, stát se neviditelnou. Ale zvědavost mi šeptá něco jiného. Voda už nešumí, bouří

a hučí. Nikdy předtím jsem to neslyšela. Co to je? Tohle stvoření, které se pohybuje jako mrtvá věc, ale dýchá světlem?

Připluji blíž. Jsem zvědavá – vždycky jsem byla. Mé chapadlo jemně ohmatává kámen přede mnou. Mé tělo bleskurychle mění barvy. Pohyb je pomalý, téměř neviditelný. Něco cizího zasahuje do mého světa, mění ho. Ticho ustupuje cizím zvukům. A pak to pořádně uvidím.

Je to velké. Kulaté. Jako hlava obrovské ryby bez ploutví.

Z jejího břicha visí zvláštní výrůstky, co se pohybují, aniž by tančily s proudem. Tyčovité chapadlo se natáhne k mému úkrytu. Chci utéct, ale zvědavost mě drží na místě. Cítím, jak světlo studí, i když se mě nedotýká.

Všímám si, že nejsem sama. Stíny kolem mě ožívají. Světélkující medúzy se pomalu stahují, jejich záře pohasíná, jako by chtěly zmizet z dosahu cizího světla. Hejno ryb, zařících jako tisíce hvězd, se roztrhne na dvě části a zmizí v temnotě.

Já neodplouvám. A jsou tu se mnou ještě další. Vidím velkého lovce – jeho oči jsou jako záblesky ve tmě, tělo hladké a lesklé, s mohutnými čelistmi. Je to on, kdo mě učil bát se, kdo mě jednou zahnal až na dno kaňonu. A teď je tu znovu, ne kvůli mně, ale kvůli tomu...tomu stvoření.

Lovec se nehýbe. Sleduje, vyčkává. Jako bychom sdíleli stejné otázky: Co je to? Proč je to tady? Kousek dál zahlédnu ještě něco. Jemný záblesk, jako stín zhasnuté medúzy, ale rychlejší, ostřejší. Je to můj bratr? Ne ten by se držel dál. Kdo by zůstal tak blízko tomu, co narušuje náš svět?

Ta věc se posune blíž a voda kolem ní znovu zahučí. Lovec zmizí. Jen já setrvávám a chapadly cítím tlak, který mě nutí pohnout se, ukrýt se, zmizet. Ale místo toho zůstávám. Jedním chapadlem se přichytím ke skále a druhým se natáhnou blíž.

Co je to za stvoření? Je to lovec? Je to nepřítel? Znovu cítím vibrace, které rozechvívají mé měkké tělo. Tyčovité chapadlo se natáhne blíž. Je pomalé, ale neústupné. Na okamžik mě pohltí panika. Má chapadla se rozšíří a vypustím oblak tmavě červeně, která hlásá: Drž se zpátky! Ale stvoření nereaguje. Neodpovídá na mou řeč. Nedbá varování.

Pohnu se. Tentokrát rychle. Mé chapadlo vyrazí vpřed a dotkne se chladného povrchu. Je tvrdý, cizí, nepřírozený. Nic takového jsem nikdy necítila. Než se stačím stáhnout, světlo mě zasáhne. Celou mě oslepí. A na pár chvil mě znehybní jako ledový proud.

Snažím se zmizet, ale vím, že už je pozdě. Náhlý, nepatřičný pohyb nade mnou. Sít'. Jako pavučina se spouští dolů. Její vlákna jsou jemná, ale pevná. Jsem rychlá, uhýbám stranou, ale váhala jsem příliš dlouho. Cítím ten tlak, chlad, cizí sílu, která mě táhne vzhůru. Zmítám se, měním barvy z varovných na výhrůžné, mé tělo bliká v temnotách. Ne, tohle není můj konec. Chapadla se mi napínají, snažím se vymanit, ale sít' se stahuje. Je pevná, silná. Mého těla se ještě nikdy nedotýkalo nic tak pevného. Tlak mě nutí jednat rychle. Přitahuji se k lanu, které mě svazuje. Zobák cvakne a lano

praskne. První vlákno, pak další. Ale není to dost. Sít' mě stále svírá. Voda kolem mě se čeří inkoustem - mým vztekem. Zmítám sebou vši silou. Proud je plný vláken a světla.

V tu chvíli si uvědomím, že mě pozorují. Z temnoty na mě hledí oči jiných, kteří zůstali. Lovec s mohutnými čelistmi se vrací. Ne kvůli mně, ale kvůli tomu, co je nad námi. Rozptyluje stvoření, které mě uvěznilo. To je má šance. Znovu sebou zazmítám a jsem volná. Můj svět znovu dýchá.

Volná. Voda je zase moje. Proud mě vítá, šeptá mi, že jsem zpět, že jsem domov neztratila. Otočím se, jedním chapadlem ještě cítím tíhu té věci, která mě chtěla polapit. To stvoření - neživá věc se pohybuje pomalu a neohrabaně. Její světla se marně snaží proniknout do hlubin. Jsem rychlejší než ona, mocnější. Mohla bych se vrátit. Mohla bych zhasnout její světla, stáhnout ji do temnoty, rozdrtit její kovové tělo.

Neudělám to. Nepatří sem. Nezná mé proudy, nerozumí tanci stínů. Není součástí mého světa.

Napnu chapadla a v jednom ladném pohybu zmizím. Hlubiny mě pohltní. Cítím jak inkoust ve mně víří, ale nevypustím ho. Nepotřebuji zanechat stopy. Už mě neuvidí. Mé světlo pohasne, mé tělo splyne s temnotou a tichem. Jsem tady doma a tady budu navždy. Ve světle jsem stín, ale v temnotě jsem všechno. Jsem královna hlubiny, vládkyně proudů.

Světlo slábne. Ztrácí se v dálce jako bezmocná hvězda. Neohlížím se, nepotřebuji vědět, kam pluje. Víím, že můj svět je stále můj. Ale i tak...co to bylo? Proč to přišlo? Byl to lov nebo něco jiného?

Proud mě unáší dál, tichý a nekonečný. A já víím, že tam nahoře, kde začíná jiný svět, zůstává něco neznámého. Vratí se? Přijdou znovu? A co když - jednoho dne - budu já ta, kdo překročí hranice temnoty a světla.

Těžký návrat anebo podovolenková deprese.

První, co mě zarazilo po odemčení domovních dveří, nebyl příval kočičí lásky a radosti z návratu pánů domu, ale nehorázný smrad. Smrad uražené kočičí ješitnosti. Trest za naši nepřítomnost. Trest to byl promyšlený. Tuto skutečnost jsem měla zjistit ale až záhy. Abych se nepropadla hlouběji do podovolenkové deprese, snažila jsem se puch zahnat vzpomínkami z naší cesty. Snad mi památky Evropy pomůžou překonat těžký návrat do reality. Opatrně jsem překročila zaschlou kočičí louži.

„Hraběnko?!“ zavolala jsem na naší kočičí lady.

Líně vstala ze škrabadla, prošla okolo mě a zmizela na zahradě sousedů.

Nevadí, řekla jsem si.

Hned vzápětí mi padl pohled na kočkolit. Hlavní funkce kočičího písku přešla volně na podlahu. V bedýnce byla podestýlka netknutá.

„Já tu kočku zabiju!“ dala jsem průchod vzteku.

Ze smradu se mi dělalo nevolno.

Postoupila jsem dál do hlubin našeho podsklepeného domu. Ve vedlejší místnosti našel přechodné místo pobytu dceřin zakrslý králík. Domluvila si u spolužačky jeho krmení. Nikoli ale výměnu podestýlky. Po otevření dveří do sklepní místnosti jsem se divila, že tu ještě nestojí bioplynová stanice. Biosmradu tu bylo požehnaně. Naše soukromá bioplynka by zastínila i Temelín. Příjemné vzpomínky z dovolené mi ještě stále snižovaly hladinu stresu.

„Zlato, všechno v pořádku?“ houkl na mě manžel od auta.

„Asi jo,“ odpověděla jsem s tričkem přes nos.

Vylezla jsem ze zamořeného sklepa a postupovala po schodech nahoru do bytu. Máme zřejmě geniální kočku. Umí sudá čísla. Zaschlou loužičku jsem našla na každém druhém schodu. Po matematické vložce jsem vešla do bytu. Ten byl díky zavřeným dveřím uchráněn kočičí pomstě. I přesto to tu smrdělo jako v kafilerii.

„Co to, do prkenný ohrady, zase je?“ zaskučela jsem sama pro sebe. Dovolenková nálada mě velmi rychle opouštěla.

Postupně jsem se páchnoucím oblakem probojovala k oknu. Otevřela jsem ho dokořán a jala se zjišťovat původce toho nehorázného smradu.

Zhruba uprostřed naší dovolené postihly Česko velké bouřky a přívalové deště. Doházelo k výpadkům proudu. Po jednom z výpadků nenaskočilo srdce naší ledničky. Už byla poněkud starší ročník a nebyla stavěná na takovéto špásy. K naší velké smůle. Mrazáček nabitý masovými balíčky byl tedy nakonec označen za hlavního viníka smradu.

Malinko mi začalo tikat oko.

„Mami, co to tady tak strašně smrdí?“ začalo se rozléhat chodbou.

„Děti, hlavně bacha, kam šlapete!“ zařvala jsem z plných plic.

„Pozdě,“ hlesl za mými zády můj pubertální syn.

Ted' by se mi hodila pořádně ostrá maďarská klobása. Třeba by mi kromě chuťových pohárků vypálila i čidla čichu. Horší už to snad ani být nemohlo. Kufry a tašky jsem rozkázala nechat před domem, v jediné čisté zóně široko daleko. Postupně jsem otevřela všechna okna a doufala jsem, že sousedi nezavolají kriminálku s podezřením na přítomnost mrtvoly v našem domě.

Na naší evropské cestě nám bylo krásně. Ale ani sebelepší ubytování, čisté kempy a přírodní stanoviště nevyhradí vlastní toaletu. Ve spodním patře už byla obsazená synem. Evidentně se na ni těšil stejně jako já. Nehodlala jsem čekat, až zkoukne všechna youtubová videa a vydala jsem se do patra na WC u pokojíčku dětí. Otevřela jsem dveře do jejich pokojů a tam... . Nic. Žádný smrad ani kočičí louže. Usmála jsem se sama pro sebe. Aspoň někde je vše v pořádku. Okny jsem pustila do pokojíčků čerstvý vzduch a šla využít toaletu v horní koupelně. Otevřela jsem dveře. Protočily se mi panenky a rychle jsem objala kyblík v rohu místnosti.

„Petřeee!“ zaječela jsem na syna po skončení vnitřní očisty.

Syn se přiklátil po schodech nahoru.

„Ty bláho, mami, co jsi tu dělala? Co to tu tak páchne?“

„Ano, něco tu smrdí. Ano, ano, ano!“ nervy mi pomalu začaly ujíždět. Nepomáhalo nic. *Polská zubrovka*. Tu musím okamžitě vyhrabat z kufru. *Portugalské Portske*. To přijde na řadu hned po Zubrovce.

„Smrdí tu tolik věcí naráz, že to snad ani není možný,“ prskala jsem dál. „A co já s tím?“ optal se mě nevinně synek.

Začala mi docházet trpělivost. „Co ty s tím? Na každého z nás vychází alespoň deset kočičích louží, čtvrtka kočičích bobků a tři balíky rozteklého masa. A ty, jako bonus samozřejmě, vyhráváš měsíc nespláchlý záchod!“

„Ne!“ zaúpěl.

„Ano. To tě naučí splachovat!“

Pomalou jsem slezla ze schodů. Tašky se nahromadily před hlavním vchodem na chodníku. Měla jsem dojem, že na mě jdou mráčky.

Sedla jsem si na schody a snažila se udržet svůj emoční stav v normě.

„Zlato?“ oslovil mě můj muž zpoza kufrů s hlavou vraženou v autě.

„Ano?“ hekla jsem.

„Ta kontrolka, co blikala oranžově od Salcburku, už neblíká.“

„Super. Momentálně potřebuji nějaké dobré zprávy,“ vydechla jsem úlevně.

„Svííí jasně rudě a nedaří se mi nastartovat. Zítra musíš jet do práce na kole.“

„...“

Rāmus Gigantēus

Kapitola první – Školní referát

Před tabulí stálo dítě. Nesměle hledělo na podlahu a nervózně přešlapovalo. Z celého srdce si přálo jediné – být neviditelné.

„Tak nám, Františku, pověz, o kom sis připravil povídání. Kdo je tvůj vzor?“

Věra Martincová učila nejmenší děti přes dvacet let. Za tu dobu získala bohatou praxi v odhadu dětských charakterů. František Dobrota byl chlapec, který to podle jejího soudu bude mít v životě těžké. Bylo to inteligentní, citlivé dítě, které ale svou zatvrzelou zvědavostí vytáčelo všechny ve svém okolí.

Věra trpělivě čekala. Věděla, že na plachého chlapce nesmí spěchat.

„Prosím,“ špitl František, „chci vám povědět o mém dědečkovi.“

„Nahlas!“ ozvalo se ze zadních lavic. Pro Františka to bylo, jako by dostal facku a rychle se stáhl do sebe.

„Jestli nám chce někdo něco říct, ať se nejprve přihlásí,“ pokárala Věra křiklouna a přívětivě vybídla Františka, aby pokračoval, jen o něco hlasitěji.

„Proč sis vybral dědečka za svůj vzor?“ zeptala se. Její zájem nebyl předstíraný. Současné děti spíše obdivovaly imaginární postavy z filmů či komiksů než skutečné osoby.

„Protože je moc chytrý,“ vyhrkl ze sebe František, „a protože...“ náhle zaváhal.

„Ano?“ pobídla ho Věra.

„Protože mě má rád,“ dodal potichu František a celý zrudl.

Třídou se rozezněl dunivý smích.

„No tak, děti,“ okřikla je učitelka, „uklidněte se! A ty, Františku, si nezoufej. Vsadím se, že tě tví rodiče mají také rádi.“

„To není pravda,“ rozohnil se dotčeně František. „Když se na něco zeptám tatínka, pošle mě pro odpověď za maminkou. Ta zase říká, že se jí ze mě rozskočí hlava.“

„To se nedivím,“ ozval se ze třídy stejný hlas, který už Františka jednou káral, aby mluvil nahlas. „Ty totiž fuRt s něčím otRavuješ.“

Věra věděla, komu ten ráckující hlásek patří. Rosalia Hek bylo velmi svérázné děvčátko, kterému sebevědomí rozhodně nechybělo. Nikdy netrpěla ostýchavostí a každému na plná ústa sdělila, co si o něm myslí. Stejnou kritiku ale nesnesla.

Věra věděla, že je to výchovou. Rosaliini rodiče byli totiž produktem moderní doby, byli to influenceři. Rosaliin otec vydělával peníze na reakčním kanále a nyní žil z pronájmu nemovitostí, které za ně nakoupil. Rosaliina

matka byla jednou z mnoha afektovaných dívek, které se na svých profilech soustředily na šminky, módu a drby. Když „zestárla“, seberealizovala se skrze vlastní dceru, jejíž internetové portfolio platilo její rozmary. Oba pak zcela otevřeně odmítali jakékoli Věřiny poznámky ohledně nevhodného chování jejich dcery. A proč by ne? Osobně jim vzdělání nebylo k ničemu. V pětadvaceti měli tolik peněz, že mohli klidně odejít na „penzi“.

„Tebe se nikdo na nic neptal,“ okřikl František Rosalii.

„Ale, děti,“ pokusila se učitelka oba uklidnit. „Františku, nenech se vyprovokovat a ty, Rosalie, nesud' jiné, jestli nechceš, aby jiní soudili tebe.“

To už ale byly obě děti v sobě. „Róza, Róza,“ smál se František nahlas. „To je ale pitomé jméno! Děda říkal, že kdysi měli kozu Rózu, která uměla stejně jako ty jen to jedno – hloupě méééčet.“ Poslední slovo František schválně protáhl, aby tak napodobil kozí mekot.

Dívka zrudla vzteky a rozkřičela se na celou třídu: „Já nejsem žádná koza, ale holčička! Nejmenuju se Róza, ale Rosalia s -a na konci. Dali mi jméno po slavné heRečce z té... no...,“ dívka se zamyslela. Následující slovo musela přeslabikovat: „...te-le-no-ve-ly.“ Chvilí na sebe byla hrdá, že to nepopletla. „Tvůj děda je obyčejný tRapák, kteRý ví leda pRd.“

„Tak dost, vy dva!“ okřikla je Věra. Udeřila přitom dlaní tak rázně o stůl, až sebou obě děti leknutím trhly. V duchu se za to ihned pokárala. Práce s dětmi ji bavila, byla ale náročná.

„Františku,“ oslovila žáka opět klidně, „dokonči prosím svůj referát o dědečkovi.“

„Dědeček je moc chytrý. Zná jména všech kytek, stromů a zvířat,“ řekl František v návaznosti na Rosaliina hanlivá slova. Ta si ale nenechala nic líbit a drze na něj ze zadní lavice vyplazovala jazyk.

Věra znala Františkova dědečka osobně. Byl to penzionovaný gymnazijní profesor přírodopisu a jeden z nejinteligentnějších lidí, které v životě poznala. Dovedla si proto představit, proč František dědečka obdivoval. Zatímco ostatní selhávali, dědeček mu dokázal vždy odpovědět na jeho všetečné otázky. Chápal totiž, že jsou na tom stejně – dva hloubaví podivíni ve světě ignorantů.

„...a minulý víkend děda chytil moc vzácnou rybu,“ dokončil František referát. Pýchou se nadmul tak, že by mu to mohl závidět i tokající tetřev.

„Opravdu,“ zeptala se Věra nevěřičně, „a jakou?“

„No...“ zakoktal se František a pohledem sklouzl na své ruce. Držel v nich obří knihu.

Věře to vzápětí došlo: „Ty bys potřeboval, abych ti ji našla v atlase, vid’?“

„Dědeček mi řekl její jméno,“ pípl František, „ale mě se ji nepodařilo nikde najít, dokonce ani na internetu. Proto mi maminka půjčila z knihovny tuhle knížku.“

„Na to tu bohužel není ani čas, ani prostor,“ pronesla rázně Věra. Okamžitě ale litovala svých slov, když spatřila Františkovo zklamání. „Tak mi tedy řekni jméno té ryby,“ řekla odevzdaně, „ale nic ti neslibuji. Podívám se na to až doma.“

„Tak jo,“ rozzářil se František jako sluníčko. „Je to Rá-mus Gi-gan-té-us. To je latinsky. Tím jazykem se mluvilo...“

„Františku,“ přerušila ho Věra, „vrať se prosím do lavice!“ Náhle si připadala stará a unavená. Očima zachytila Rosaliin potměšilý úsměv. „Jestlipak je dobrosrdečnost synonymem hlouposti?“ pomyslela si ještě.

Kapitola druhá – Na rybách

Antonín Klásek stál na břehu rybníka Olšáku. Slunce sotva vystoupalo nad obzor. Bylo chladno a okolí halila mlha. Prostě klasické podzimní ráno – nesmyslné pro brzké vstávání, ale výborné pro lov štik.

Po odchodu do penze Antonín nevěděl, co si počne s volným časem. Chlapi v hospodě mu ale pověřili o zdejší štice. S postupujícím večerem hlital Antonín jejich vyprávění stejně jako knihy Karla Augusty, které četával v dětství a které v něm probudily zájem o přírodu.

Antonínova manželka Květa jeho přání stát se rybářem plně podporovala. Věřila, že Antonín potřebuje koníček, jinak by „zblbl“. Zároveň ho chtěla mít co nejdál z domu. To by z něho pro změnu „zblbla“ ona. Protože znala sílu odhodlání svého muže, koupila mu nezbytnou rybářskou výbavu sama. Když to Antonín zjistil, spadlo mu srdce do kalhot. Květa to komentovala slovy: „Kdo chce hýbat světem, ať nejprve hýbe sám sebou.“ Antonín Sokrata vždy obdivoval a tenhle jeho citát byl trsátkem na strunu jeho ješitnosti. Zrodil se rybář.

Ted', když stál na břehu Olšáku, dosáhlo Antonínovo očekávání vrcholu. Zhluboka nasál chladný vzduch a napřáhl se ke svému prvnímu nadhozu. Brzy se stane lovcem.

Ale co to? Wobler vůbec neopsal ve vzduchu ladnou křivku. Naopak, plácl sebou pár metrů před Antonínem. „Přece nejsem takový hlupák, abych nedokázal nahodit nástrahu doprostřed rybníka,“ pomyslel si Antonín.

Okamžitě si vzpomněl na Květu a její doporučení, aby se alespoň pomocí videí na internetu seznámil se základy práce s rybářským prutem. Antonín se jí vysmál. Jako vysokoškolsky vzdělaný člověk přece dovede nahodit. Květa to nekomentovala. Antonín věděl, že se teď nemůže vrátit s nepořízenou. Měli u sebe přes víkend vnuka, který ho bezmezně obdivoval a Antonín mu slíbil přinést tu největší rybu na světě. Ne, teď musí vytrvat.

Trvalo mu přes tři hodiny než systémem pokus-omyl pochopil, jak správně nahazovat. Zprvu se dmul pýchou nad svými schopnostmi, po půl hodině ho ale přepadl silný pocit nudy. Jak to, že stále nic nechytil?

Brzy prováděl celou činnost automaticky bez rozmyslu. Z dálav zamyšlení ho vytrhlo až nenadálé škubnutí. Antonín nevěřičně hleděl na prohnutý prut a napjatý vlasec. Odpor, který ucítil v rukách, rostl, jak pokračoval v navíjení. Ryba se mu usilovně vzpírala. „To nebude žádná štika,“ rozplýval se, „ale obří sumec.“ Tlak slábl jen pozvolna. Nakonec Antonín ucítil, že přece jen povoluje. To už ryba rozčísila hladinu rybníka a Antonín uviděl, co chytil.

„Dědo,“ ozval se mu za zády pronikavý hlásek, až sebou Antonín leknutím trhl. Tlak v rukou povolil a ryba opět klesla pod hladinu. Stařec se otočil. Řítil se k němu malý klouček.

„Proč jsi na mě nepočkal?“ ptal se chlapec dědečka obviňujícím hláskem.

„Chtěl jsem, aby ses prospal,“ vymlouval se stařec. „Víš přece, že na podzim vychází slunce později...“

„...a rána bývají chladná,“ dodal hlas zpoza křoví. To už k nim přicházela také Květa. „Smutné je, když to říká člověk, kterého berou plotýnky.“

Antonínovi neuniklo nic, ani výtky, ani manželčin obviňující pohled. „Jak jsi to mohl tomu malému udělat?“ říkal. „Nejdřív mu popleteš hlavu a pak ho necháš doma.“

Květa stála proti svému manželovi a dívala se mu do tváře. Neviděla ale seriózního gymnazijního profesora na penzi. Viděla jen kluka s provinilým výrazem ve tváři.

Ihned si vybavila slova své matky: „Budeš to mít s ním těžké, jestli si ho vezmeš. Je jako divoká svině – všechno zryje.“ Květini rodiče byli jen prostí sedláci. Dceřinu volbu životního partnera nesli s nelibostí. Hlavně jim vadila Antonínova nepraktičnost a manuální neschopnost. Nedovedli si představit, že by po nich vedl statek. Proto upřednostňovali jiného.

Alois Koutný byl třináctou komnatou Květina života. Prakticky s ním nikdy nechodila. To však Aloisovi nebránilo, aby ji považoval za svůj majetek. Nikdy Květě Antonína neodpustil a bavil se tím, že „profesora“ často ponižoval. Chudák Antonín mu mnohokrát naletěl. Stejně jako jiným vysoce inteligentním lidem, tak i jemu dělalo problém rozpoznat sarkazmus.

Květa moc dobře věděla, že to byl Alois, kdo Antonínovi nabulíkoval povídačku o obří štice. Stála na břehu Olšáku a v duchu proklínala všechny muže světa a jejich ega.

„Chytils rybu, dědo?“ vytrhl ji z úvah klouček.

Antonín se sklonil, aby viděl vnoučkovi přímo do očí. „Tu nejvzácnější,“ pronesl vážným hlasem. Dítě hltalo každé jeho slovo. „Jmenuje se Rāmus Gigantēus.“

Chlapec název pracně přeslabikoval, téměř s obřadní úctou.

To už bylo pro Květu příliš: „Co to tu meleš, ty...“

Ale nedomluvila. Manžel ji uchopil za ramena a dříve než se na cokoli zmohla, vroucně ji líbal. Květa se nejprve manželovi vzpírala, brzy ji ale veškerý hněv opustil. Věděla, proč to Antonín udělal, a tak se poddala jeho rtům. Koneckonců, i přes jeho chyby, ho stále milovala.

„Ty starý kozle,“ byla jediná odpověď na jeho polibek. Pak se otočila k vnukovi: „Pojď, Františku, půjdeme domů. Necháme dědu, aby si ještě v klidu zarybařil.“

„Ale já chci vidět rybu,“ protestoval František. Babička ho však nemilosrdně vedla pryč.

Antonín počkal, až oba spolkne mlha. Pak se vrátil k prutu. Za chvíli hladinu zvlhla výrazná brázda, jak na ni vyplula nejvzácnější ryba světa. Jenže Rāmus Gigantēus nebyla žádná ryba. Wobler se prostě zachytil za velkou větev částečně ponořenou do bahna rybníka.

Antonín v duchu děkoval všemohoucímu, že to nevidí jeho vnuk. Ten chlapec ho zcela obdivoval a musí to tak ještě dlouho zůstat. Antonín totiž nesl s nelibostí, jak na něj ostatní hledí kvůli jeho nešikovnosti. Každému se proto snažil dokázat opak, čímž Květě často přidělával vrásky. Později, až se vrátí domů, se chlapci vymluví, že „rybě“ daroval život.

Antonín chvíli uvažoval, co by na tuto situaci řekl Sokrates. Nic ho ale nenapadlo. No, když nepomůže klasik, pomůže internet. Podle Květy se to na Youtube rybářskými videi jen hemží. Jen si bude muset počkat, až bude doma sám.

Starý muž a mladý kocour

Starý muž vlastně nebyl až tak moc starý, ale ve svých šedesáti letech si koncem listopadu a v dalších dnech, připadal alespoň na sedmdesát a chodil jako tělo bez duše. Byl smutný, velice smutný. Na veterině ve Městě mu totiž mladá a nezkušená lékařka uspala jeho osmiměsíčního kocourka Matýska tak nešťastně, že už se neprobudil. A pak, že kastrace koček je lehká operace... Lidé kolem muže se těšili na Vánoce a on se jich spíše hrozil. V noci se budil a v polospánku pak po bytě hledal svého malého kočičího kamaráda. Takhle to už dál nešlo, na těžký splín byl jediný lék, a to nový mazlíček. Dcera Jana vzala vše rázně do rukou, tak jak už to ženy většinou umějí.

Mladá generace je na sociálních sítích jako doma, a třicátnice Jana pořád mezi mladice patřila, takže si zkrátka sedla k noutbuku a na internetu vyhledala spoustu nabídek kočičáků k adopci. Poté provedla tvrdou selekci, a výsledek? „Táto, to je on!“ ukázala otci svého favorita, u jehož majitelky si ho již dopředu předvídavě zamluvila. Maxík ze Žižkova na obrazovce Janina noťasu vypadal opravdu velice dobře. Mourek ve věku Matýska, a co Jana tátovi raději zatajila, za dva dny měl jít macík na kastraci. Naštěstí byl silný a operoval ho zkušený odborník...Jana se ještě o jeho dobrém zdravotním stavu ujistila rychlým telefonátem s majitelkou paní Kaškovou a předběžně s ní dohodla schůzku. Psal se 8. prosinec a mužův smutný obličej poprvé zjemnil úsměv.

Příští týden v pátek navečer zaparkoval svou bílou Fábii na Žižkově před oprýskaným činžákem. Dcera, která v Praze již nějaký ten rok bydlela, přijela už před chvílí a na otce čekala u vchodu do baráku. Ulice byla tichá, ještě se zbytky sněhu na chodníku, lampa na rohu pomrkávala a vrhala dlouhý stín. Úplně jako ve Foglarových Stínadlech, pomyslel si muž, už tu schází jenom Vontové a Rychlé šípy. Vzpomínka na oblíbenou četbu z dětství ho potěšila.

S Janou vystoupali do pátého poschodí. Kupodivu to staršího muže ani moc nezadýchalo, stavitelé z I. republiky uměli stavět pohodlné široké schody s tak mírným stoupáním, že výstup po nich zvládaly i neduživé babky. Žádné strmé stoupáky, po jakých se musíme plahočit v těch novodobých panelákových škatulích, pokud jsme tedy takoví masochisté a nepoužíváme raději výtah. Tam, kde muž bydlel, ale žádný neměli, a proto s uznáním kvitoval prvorepublikovou profesionalitu tehdejších stavebních inženýrů a zedníků.

Byt manželů Kaškových byl prostorný s vysokými stropy, tak jak se kdysi před válkou stavěly. Proto se do něho kromě obou lidských seniorů vešlo i deset koček. Ano, přesně deset jich bylo, a Maxík mezi nimi prý jediný kočičí chlap. Vlastně, úplný chlap už ne, svou samčí chloubu nechal na operačním stole zvěrolékaře, ale zdálo se, že mu to zas tak nevadí. Zvesela pobíhal po pokoji

se zdviženým ocáskem za svou dámskou smečkou a příchozích cizích dvounožců si vůbec nevšimal. Kočky se zde měly evidentně velice dobře. V každém koutě plné misky a několik zvířecích záchodků s čistou podestýlkou. Paní Kašková usadila muže a jeho dceru na velké staré kanape v obýváku, z jehož opěradla na ně lenivě mžourala chlupatá koule – angorská kočka. „To je naše Hilda, je tady nejstarší,“ pohladila ji domácí paní, načež to stvoření procedilo z místa, kde muž v záplavě chlupů tušil tlamičku: „Mňauéééé.“ Úplně stejně jako ta čičina baby Jagy z filmové pohádky Mrazík.

Muž ten chundelatý chuchvalec nepřítomně pohladil, ale oči měl pouze pro mladého kocourka s krásnou mramorovanou šedou kresbou srsti. „Takže on je jediný kluk mezi samýma holkama?“ zeptal se ještě jednou zvědavě. To mu paní Kašková vzápětí s úsměvem potvrdila. Maxík si ji našel kousek za Prahou, kde měli Kaškovi zahrádku. Najednou se u nich objevil, oťrel se o nohy pánovi, od paní dostal něco dobrého na zub a už se od manželů nehnul. Dobře věděl proč, přežíval tam údajně s bezdomovci a užil si své. Jak se později dozvěděli, byl i fyzicky týrán a většinu lidí se proto stranil, vždy raději utekl do bezpečí. Že udělal u Kašků výjimku? Zvířata totiž poznají dobrého člověka!

„Zvykl si hlavně na mého manžela, v noci si k němu lehá a žužlá mu ucho,“ smála se paní bytu. „Hmm, a nebude pánovi scházet, když je to jeho miláček?“ zeptal se muž rovnou. „Ale to víte, že zpočátku asi ano, ale těch devět koček zvládáme jen tak tak, a Maxík se u vás bude jistě mít dobře, úplně vám kouká z očí, jak se na něho těšíte!“

Nač to déle rozebírat, za necelou hodinu již bílá Fábie uháněla od Prahy do mužova Města, on svíral volant v naději na lepší příští časy a v náprsní kapse měl založeny kocouří „papíry“, to jest pas-knížečku se záznamy a razítky veterináře. Muž paní Kaškové před odjezdem nabízel za svého nového kočičího přítele peníze, ale ona si od něho nechala zaplatit pouze za provedenou kastraci a víc nechtěla ani za nic. Pouze si vymínila, že bude alespoň jednou do roka telefonicky informována o tom, jak se mackovi daří. To jí muž samozřejmě a velice rád slíbil.

Sám Maxík za jízdy zatím tiše odpočíval v prostorné přepravce na zadní sedačce. Že se mu od Kaškových pryč s cizím chlápkiem nechtělo, to je jasné. Svůj vzdor dal najevo tím, že si do „klece“ sedl zadkem k řidiči a ani nemukl. „S tebou budou, chlapče, ještě asi problémy, ale my to zvládneme, uvidíš, máme na to spoustu času!“ mluvil nový páníček vemlouvavě na kocourka. Odpovědí mu však bylo zaburalé ticho...

Takto, za stálého mlčení, dojeli po necelé hodině do Města. Muž zaparkoval ve dvoře mezi velkými cihlovými baráky z 50. let a obrátil se na chlupáče. „Jsme doma!“ Nic, žádná odezva a Max svůj posed ve stylu „zádí vpřed“ nijak nezměnil. No nic, popadnout přepravku s našťvanou, ale ještě více asi zmatenou a zrazenou šelmičkou, vyšlápnout schody do prvního patra, odemknout dveře a opatrně položit umělohmotný domeček na sedačku v obývacím pokoji. Vzápětí muž několika šikovnými pohyby odmontoval

kovovou mřížku na přední části přepravky, odložil ji bokem a zůstal stát v očekávání. Mourek se ani nepohnul, stále na něho vystrkoval objemné mourovaté pozadí.

„Já tě k ničemu nenutím, máš právo bejt namíchnutej, docela surově jsem tě vytrhnul z tvý rodiny, ale stejně bys tam dlouho nezůstal, to by přece tvoji bývalí páníčci nedávali na internet inzerát, že tě dají do dobrých rukou. A neboj se, tady budeš fakt v dobrejch rukách, to ti slibuju.“ Muž na kocourka mluvil a mluvil, potichu a laskavě. Sice bez valného úspěchu, ale nějak se ty počáteční ledy musejí prolomit.

„Asi už máš hlad, vid’? Počkej, dojdou ti něco připravit. Zatím se můžeš v té klíčce obrátit a juknout se po bytě. Přirozeně, pokud budeš mít zájem. Jo, a záchod máš vedle v ložnici, je vystlanej novým píšečkem, tak se ti bude..., no však víš co.“ S těmito slovy odešel muž do kuchyně, kde měl pro nového člena domácnosti již nakoupeny asi dvacítku masových kapsiček od renomovaných firem a také suché granule. Voda v misce byla samozřejmostí. Další dvě misky pak položil vedle té s pitím, do jedné odměřil polovinu obsahu kapsičky s tmavým kachním masem, do druhé hrstku temně hnědých granulí. Tak, hostina je připravena. S kocouřím kotětem Matýskem byl zvyklý, že ten už cítil dlabanec sotva byl vyklopen do misek a než se stačil páníček narovnat, už mu stál za zády a žádostivě mňoukal. No jo, jenže Mates tu byl doma v podstatě od začátku, kdežto Maxík se tady ještě ani nestihl otočit v přepravce. Takže, když se muž od kočičího menu zvedl do stoje, byl pořád v kuchyni sám, ani náznak, že by zvířecí host projevil zájem a papu.

Nic se nemá lámat přes koleno a tak pán bytu odešel do koupelny, aby se po náročném dnu připravil na spaní. To mu trvalo tak čtvrt hodiny a když vyšel v pyžamu, zvědavě nakoukl do obýváku, zda si kocourek své trucování nerozmyslel. Ne, vše při starém. „Nu což, tak dobrou noc, Maxíčku,“ zašeptal muž, otevřel dveře do ložnice a poněkud váhavě se uložil do postele. Samozřejmě však neusnul, to by musel mít nervy jako pověsný Chuck Norris. Hleděl tedy ve tmě do stropu a přemýšlel, jak se vše dále vyvine. Trvalo to asi půl hodiny, když náhle zaslechl z kuchyně cinkání. Hned mu bylo jasné oč se jedná, stejně tak cinkával Matýsek, když baštil u kovových misek a na krku se mu houpala jeho „domovenka“. Takový šroubovací ocelový váleček, ve kterém byl smotaný papírek s jeho jménem a adresou. Kočičí „občanka“. Maxík ji měl také, a proto ta „zvonkohra“. „Takže večeri milostivě přijal, no však už musel mít hlad, chudák malej,“ šeptal si pod nos spokojeně muž a vyčkával, co se bude dít dále. Jelikož měl v celém bytě parkety a v chodbě plovoucí podlahu, velice dobře slyšel kocourkovo ťapání na drápkách, jež se macek ani nesnažil při chůzi zatahovat. Budu mu je muset brzy nechat u veterináře trochu zastříhnout, pomyslel si muž. Ale jenom to tady prozkoumej, je to tvůj nový domov, a žádná kočičí konkurence ti nehrozí!

Max si důsledně prohlédl celý byt, jenom na balkón se nedostal, neboť byl zavřený. Ale zítra je také den. Po chvíli se ťapání přiblížilo k ložnici, trochu

nesměle, zvíře ucítilo člověka. „Co od něho můžu čekat? Je dobrý nebo zlý? Bude mě mít rád jako předchozí páníčci nebo na mě bude hrubý a mlátit mě jako ti dvounožci v zahrádkářské kolonii, kde jsem žil jako kotě?“ Tohle se zřejmě honilo macíkovi hlavičkou, když ostražitě věřil a nakukoval do temné místnosti, odkud slyšel mužovo dýchání a cítil jeho pach. Nebyl mu nepříjemný, vyzařovalo z něho teplo a dobro. Sice ho vytrhl z kočičí tlupy a odvezl v té divné věci do neznáma, ale dal mu nažrat...

Muž napjatě naslouchal, jak se kocourkova chůze zastavila před vchodem do ložnice a v duchu ho povzbuzoval. „Neboj se, pojď ke mně, maličký!“ Trvalo to asi tři minuty, a pak se pomalé cupkání ozvalo přímo pod mužovým ložem. To bylo původně stavěné jako svého druhu „letiště“ a zároveň úložný prostor, a tudíž bylo vysoké skoro metr. Kočičí kročeje zamířily pod okno. „No jistě, vždyť tam jsem mu dal záchodovou boudičku,“ uvědomil si muž. Zase chvilka ticha, aby vzápětí slyšel, jak se „cosi“ hrabe ve stelivovém písku a pak následovalo tiché a nepřerušované zurčení „potůčku“. „No, jde ti to, prostata tě určitě netrápí, jen si ulev,“ usmál se páníček. Alespoň nemusí zítra nikde hledat a utírat loužičky po bytě. Kočky jsou v tomhle směru oproti pejskům zlaté, vždy chodí na svůj záchůdek.

Pak bylo chvíli ticho, až podezřelé. Co se mu asi honí hlavou, myslel si muž. Pokoj tonul v temnotě, pouze škvírami okenic prosvítalo dovnitř chabé světlo pouličních lamp. I to ale stačilo, aby oči seniora zaregistrovaly náhlý a pružný výskok vpravdě kočičí ke svým nohám. Šelmička se nakrčila a hleděla jeho směrem. Ve tmě samozřejmě viděla velice dobře, vlastně si muže poprvé pořádně prohlédla. K jakému závěru došla?

Muž ležel tiše a čekal, oči měl přivřené do uzounkých štěrbin, aby Maxe nepoplašil, nijak ho nelákal, vše další nechal pouze na jeho vůli. Kocour se konečně pohnul. Trochu váhavě se posunul dopředu o několik centimetrů, zastavil se a několikrát opatrně zatlapkal předními nohama na deku, což kočky dělají, když si připravují ležení. Hezky střídavě, levá, pravá, levá, pravá... Muž tento zvyk znal, stejně tak si večer počínal Matýsek, aby se posléze stočil do klubíčka a usnul. Muž zavřel oči úplně a dával si pozor, aby se ani nepohnul, nechtěl svého spolunocležníka vyrušit. Vtom vycítil slabý pohyb u své hlavy a než si to stačil více uvědomit, horký a drsný kočičí jazýček mu začal lízat lalůček levého ucha. Bylo to tak nečekané a krásné, že mužovi samovolně vyhrkly do očí slzy dojetí a vděčně zašeptal kocourkovo jméno. Led byl prolomen, Maxík ho přijal do svého nového života...

Vločka z nebe

„Dnes budeme psát dopis Ježíškovi,“ oznámí učitelka Lenka na kroužku. „Neumíme psát!“ ohradí se děti. „Nevadí, přání si namalujete,“ vysvětlí a rozdá papíry. „Zase něco, co musíme všichni dělat!“ povzdechne si Rufus. Vezme růžovou pastelku a začne papír vymalovávat. „Co to je? Nekreslí mi tady obláčky. Co bys chtěl dostat pod stromeček? Snaž se, jsi předškolák!“ mihne se kolem něj Lenka. Rufus se naštve a začne si nahlas nesrozumitelně zpívat, protože ví, že to dospělým vadí.

Ještěže máma umí tak sladce objímat a je jí jedno, že si učitelka stěžuje. Rufus je jiný než jeho vrstevníci. Má vánoční přání, které nejde nakreslit. Touží vidět lidem do srdce. „Když si něco silně přeješ z hloubi srdce, splní se ti to. Možná ne hned. Možná, až když zapomeneš, že sis to přál a dáš vesmíru prostor, aby ti poslal odpověď.“ Takhle zvláště máma mluví. Rufus nad jejími slovy přemýšlí, když večer v ruce svírá růžového usínáčka.

Dny se srazily jak merino ponožky s obrázkem oveček, které dala máma omylem do sušičky (vylezly z ní ponožky pro skřítky a na nich jehňátka). Jak ubývá denního světla, tak přibývá světýlek umělých. Rufus nemá rád rychle se měnící barvy a blikavé efekty. „Proč je tu tolik lidí?“ ptá se, když v obchodním centru pomáhá mladšímu bratrovi Matyášovi řídit dětský košík. „Všichni něco pečou, vaří nebo nakupují dárky. Otrava, co? Jen pár věcí a jdeme, slibuji! Mysli na něco hezkého.“ „Na písek? Nebo sních?“ navrhně Rufus. Máma kývne a studuje datum spotřeby bílého jogurtu.

Na Štědrý den se vzbudí brzy. Je zvědavý, jak to dopadne. Čeká. Dopoledne si uvaří kakao a zajdou pro betlémské světlo. Chystají stůl, salát, losose. S bratrem předstírají, že prodávají vánoční stromky a zákazníkům je vozí skrz obývací na nákladáku.

Začíná modravý večer. „Mami, tati, sněží!“ zvolá Rufus. Matyáš utíká za bráchou. Stojí vedle sebe, hlava vedle ramene. Pohledy hledí oblohu. „Je čas na večeři. Pak se podíváme pod stromek,“ zkusí máma. Jak uhádla, jejich největší přání je jít ven a obdivovat první letošní sních zblízka. „Aspoň na dvůr!“ obrátí na ni Rufus kaštanové oči lemované dlouhými řasami. „Co je sních? Můžu si ho chytit? Dá se jíst?“ přidá se Matyáš, který už zapomněl, že sních někdy viděl. „Já je vezmu, bude to na chvíli, neboj,“ ozve se táta a vybírá ze skříňové kombinézy. „Víte co, jdu s vámi,“ osmělí se máma a chlapcům spadne kámen ze srdce.

Ve vnitrobloku plném rozsvícených oken je už na zemi čeká bílá vrstva. Matyáš se na ni bojí stoupat, ale když vidí bratra, dostane odvalu. Po chvíli běhání jsou zadýchání: „Můžeme si lehnout na zem?“ „Dobře, vždyť už půjdeme nahoru,“ nečekaně povolí máma. Opírají se s otcem o sebe a vypadají, že jim

nasněžilo do očí. Rufus nemá čas přemýšlet, už leží a v tu chvíli ho cosi polechtá na nose. Opráší si ho a na rukavici mu zůstane sněhová vločka velká jako mince, za kterou si kupuje rohlík. Není to bílý chomáček, ale vypadá jako ty nádherné vločky v knihách a časopisech, podobné hvězdám. Dotkne se jí holou rukou, docela lehce, lehounce. S vločkou to ani nehne, i když měla dávno roztát. „Kluci, je čas. Ať neprochladnete!“ tátův hlas přichází z velké dálky. Nakonec se ale postaví a pomůže na nohy i Matyášovi, který je v tlusté kombinéze nemotorný. Vločku si strčí do kapsy.

„Páni, sám sis odložil věci do skříňe! Děkuji!“ usměje se máma a dá mu pusy. Neví, že Rufus to udělal proto, aby mohl zkontrolovat vločku. Stále vypadá jako dřív. Opatrně ji položí na čelovku, kterou má v ložnici. Po večeri rozbalují balíčky a on je všem podává. Dostane jeřáb, knihu o tom, jak postavit auto a puzzle. Matyáš má vlastní dárky a chvíli si hraje. Potom začne brát bratrovi ty jeho. Už už chce Rufus po něm našťavaně skočit, když si něčeho všimne. Vidí, že brácha si chce nové hračky prohlédnout a vyzkoušet. Srdíčko mu nadskakuje od čirého vzrušení. Rufus pohlédne na mámu a je mu jasné, že jejímu srdci se ulevilo, že zvládli večeri a společnou fotku u stromku. Teď se jí svírá. Bojí se, že kluci se poperou a bude po kouzelné atmosféře. „Koukej, Maty, takhle se spouští hák. Můžeš něco naložit,“ řekne bratrovi místo skoku po krku. Mámino i bráchovo srdce se usmívá a Rufusovi je krásně teplo.

Jsou tak unavení, že se nebrání, když nastane čas jít do postele. „Přečteš nám kousek z nové knížky?“ zeptá se Rufus. „Ano, jak postavit auto!“ nadšeně pokřikuje Maty. „Dobře, šup do pyžama!“ souhlasí táta. Když přečte dvě kapitoly, mladší bratr už spí. Táta si myslí, že obě děti usnuly a vyplíží se z pokoje. Malá ruka nahmatá čelovku a popaměti ji rozsvítí. „Neuvěřitelné! Sněhová vločka tady pořád je! Vůbec nic se jí nestalo!“ Chvíli má pochybnosti. „Není to náhodou ozdoba, která sousedům uletěla oknem?“ Cítí, jak jemně chladí. Je skutečná. „Co když to znamená, že se mi splnilo přání?“ probleskne mu hlavou. Jakoby chtěla potvrdit, že je to pravda: vločka se Rufusovi otočí na bříšku prstu, zatřpytí se a změní se na velkou studenou kapku vody. Nateče mu až do rukávu pyžama.

Pak se pohne klika a potichu si jdou lehnout i rodiče. To už musí být fakt pozdě! V srdcích mají hravé plamínky. Vzpomínají na to, jak byli malí a co tehdy na Vánoce zažili. Obratem usínají. Rufus leží se zavřenýma očima a před sebou vidí padat z nebe nekonečné množství bílých chomáčů. Přistávají i na místech, kde nikdy nesněží. Nejsou to sněhové vločky, ale přání ze srdce. Dopadají na lidi po celém světě. Na ty, kteří si je vysnili a věřili jim.

Záchranka

„Výjezdová skupina číslo 23 má výjezd. Výjezdová skupina číslo 23 má výjezd. Výjezdová...“

Karolína se na páté opakování hlášení pomalu zvedá ze židle, kde otupěle proseděla předchozí hodinu. U paty schodiště si roztržitě uvědomí, že nemá záchranářskou bundu. Vrací se pro ni. Když po chvilce schází ke garážím, slyší zdola podrážděný hlas: „Kde vězí ta doktorka?!“

Nenamáhá se přidat do kroku. No tak to nestihnou do dvou minut. Ta předávkovaná holka a její matka vydrží o minutu dýl.

Záchranář Marek ji ve zpětném zrcátku zamračeně sleduje a sotva Karolína dosedá na místo spolujezdce, brskně vyjíždí z garáže.

Karolína znovu prolítne informace z dispečinku. „Bezvědomí po předávkování zolpidemem. Dívka, 14 let.“ – „Suicidální?“ nadhazuje Marek. „Spíš blbá.“

„Jdu zvonit,“ oznamuje mechanicky Karolína, když parkují za RZP, která dorazila ke staré bytovce jako první. Za pár okamžiků lékařce a třem záchranářům otevírá rozrušená, asi čtyřicetiletá žena. „Pojďte dál, Anetka vůbec nereaguje...“ vzlyká.

Záchranářský tým vstupuje do pokoje náctileté vyznavačky emo kultury. Přímo na dveřích je vítá černý nápis: „It's not just a phase, MOM!“ Zdi místnosti jsou polepené plakáty s bledými černě nalíčenými mladíky, pod kterými visí věty jako: „I know nothing but shadows“ a „Vampires are real“. Na posteli spí hubená černě oděná dívka. Karolína ji hlasitě osloví: „Aneto, tady záchranka!“ Dívka pomalu otevírá oči. „Nechte mě,“ zamumlá sotva srozumitelně. „Oukej, příště za tebou nepojedu,“ pomyslí si lékařka. Dívka znovu usíná. „Dech má pravidelný, je jen somnolentní,“ konstatuje Karolína, „změřte jí tlak, saturaci a EKG.“ Záchranáři už mají přístroje připravené. „Sto čtyři na sedmdesát, pulzy 75. Saturace 97. Marek podává Karolíně záznam EKG, zatímco jiný z mužů mezitím napichuje dívce žílu na hřbetu levé ruky. „EKG je bez patologie. Dejte jí pětistovku Isolyte.“

„Kdy se předávkovala?“ obrací se nyní lékařka na matku dívky. „Našla jsem ji takhle před půl hodinou, když jsem se vrátila z práce. S prázdným plátkem Zolpidemu. Vůbec na mě nereagovala...“ – „No tak teď už reaguje,“ podotkne doktorka. „Promiňte,“ vzlykne žena, načež si vytáhne dva kapesníky z papírové krabice ležící na stole a hlasitě se vysmrká. „To byly moje prášky na spaní. Párkrát jsem jí jeden dala, když nemohla usnout...“

„Spolykala jedno plátek?“ – „Skoro, tři prášky chyběly.“ – „Dobře. Podívejte, vaše dcera není momentálně ohrožená, životní funkce jsou dobré. Ale zavezeme ji do dětské nemocnice, tam si ji posledují.“ – „Tak já sbalím

věci a můžeme vyjet.“ – „Věci nachystejte, ale pojedete po vlastní ose, do sanitky vás vzít nemůžeme.“ – „Ale já musím být se svou holčičkou.“ – „Paní, to opravdu není možné.“ - „Ale přece tam máte místo, vím, že kolegyně tak jela se svým miminkem.“ Karolína rychle ztrácí trpělivost. „Paní, vaší dceři je čtrnáct!“ – „Ale ona má hrozný strach z nemocnice!“

Karolína chvíli s pohrdáním hledí na matku. „Paní, vy jste naučila svoji dceru řešit problémy návykovou látkou a nyní rozptylujete zdravotníky, kteří jí přijeli pomoci!“ – „Já ji nenechám samotnou,“ nevzdává boj o místo v sanitce matka.

Lékařka dosahuje vrcholu rozhořčení: „Dobře, jestli se Vám pravidla nelíbí, můžete podepsat revers a necháme vám ji tady. Stejně z ní roste fetka.“ Záchranáři si mezi sebou vymění rychlé pohledy. Matka jako by zkameněla. „Jedeme!“ velí Karolína, teď už unaveným hlasem a vychází v předvoji z domu pryč. Záchranáři ukládají Anetu na nosítka. Matka nic nenamítá, stojí pořád na stejném místě jako opařená.

„Jedete s námi paní doktorko?“ ptá se záchranář z převozové sanitky. „Není potřeba,“ odvětí lékařka drsně.

O čtvrt hodiny později Karolína zabouchne dveře své pracovny na základně a tam se svalí na postel. Cítí se prázdná. Komu tímhle x-tým výjezdem prospěla? Holce? Nic jí nebylo a stejně to udělá znovu. Hyperprotektivní matce? Ta bude dceru vždycky omlouvat. Společnosti? Pf... Karolína vstává a pohlédne na sebe do zrcadla. Stále ještě vypadá hezky, ale její tvář je jako vytesaná z kamene. Už si ani nevzpomíná na dobu, kdy jí tahle práce dávala smysl.

Škoda že neumí brečet. Tak ráda by se rozvzlykala jako matka té teenagerky.

Jako prase

Jsou tři hodiny ráno. Ležím v posteli a přemýšlím, odkud se vzalo přirovnání : „Potit se jako prase.“ Prase už jsem viděla všelijaké. Velké, malé, špinavé, přežrané, ale zpocené ještě nikdy. I tak jsem jako prase zpocená. Uplně celá, od hlavy až k patě. Dokonce i peřina je durch.

Obrátím ji naruby a zkouším se do ní zachumlat a přečkat do rána. Ale triko se mi lepí na prsa a střepala mě zima.

Kde se ve mně vzalo tolik vody? Včera jsem vypila maximálně jedno kafe a hrnek kakaa. A z trika bych vyždímala klidně celý litr.

V tom mi v hlavě bleskne: Litr je kilo!!!

Peřina ze mě letí a já letím do koupelny. A rovnou na váhu. Co kdybych to kilo zase do rána přibrala! Zvážit se musím OKAMŽITĚ!!!

Zamžourám na display. A prokleju sama sebe. Kdybych si před loni nenechala operovat oči, to potupné číslo bych neviděla tak ostře.

Pro jistotu z váhy slezu, počkám, až se vynuluje a celou akci zopakuju ještě jednou. Plus deset deka. A to jsem se maximálně dvakrát nadechla.

No nic, když už jsem vstala, aspoň se převlíknu do suchého. Sprchu obejdu obloukem a vlezu si raději do ledničky. Kus dortu s čokoládovou polevou se na mě směje od ucha k uchu. Ale ten bude muset ještě chvíli počkat. Sladké si totiž vždycky dávám až jako odměnu za to, že jsem hezky jedla. Namažu si rohlík tlustou vrstvou škvarkové pomazánky a ze sklenice vylovím dvě kyselé okurky. Uvelebím se na kuchyňské židli. Nohy hodím na stůl a vychutnávám si každé sousto. Za chvíli je mi jasné, že jeden rohlík stačit nebude. Ze sáčku vylovím druhý a vytřu s ním poctivě krabičku se zbytkem pomazánky. Do rána by se mohla zkazit.

Olíznu si umaštěné prsty, abych nezapackala ledničku a vylovím z ní sladkou odměnu. První kousek dortu si do pusy strkám opatrně. Skoro posvátně. Zbytek už do sebe cpu tak překotně, že mi kus čokoládového krému ukápne na suché, čisté triko.

Tááák. Sice už nejsem ZPOCENÁ JAKO PRASE, ale pro změnu jsem ŠPINAVÁ JAKO PRASE. A budu taky TLUSTÁ JAKO PRASE, uchechtnu se při pohledu na prázdný talíř.

Kupodivu je mi to fuk. Mávnou rukou a začnu si prozpěvovat, že mám boky jako skříň a krásná jsem celičká. Odtancuju do postele a dokonce se přitulím k odfukujícímu manželovi. Chci usnout, ale v břiše mě tlačí pozdní večere. A v hlavě mě pro změnu tlačí výčitky svědomí. Zase vstanu a zamířím do koupelny. Kolik můžou vážit dva rohlíky a kus dortu? S bídou 350 gramů! Maximálně 400. Tak jak se mi podařilo přibrat třičtvrtě kila?

Sedám si na vanu a najednou mi všechno přijde strašně líto. Život je tak nespravedlivý. Všichni kolem jsou mladí, krásní a hubení, akorát já jsem odporná, vrásčitá, přežraná stará kráva.

Řvu jako želva. A řvala bych až do rána, kdyby se chlap nešel vyčůrat. Zaplat' Pán Bůh za jeho prostatu!

Stačí, aby se na mě rozespale podíval a hned je mu všechno jasné:

„Zase máš hormonální bouři, babino? “ pronese něžně a opatrně mě z koupelny vyžduchá zpátky do ložnice. Přitulí se a pak mě dokonce svůdně pohladí po zadku.

„Nechceš si místo mě najít raději nějakou mladou, hubenou milenku? Mě by to nevadilo,“ lžu mezi vzlyky.

„A co bych s ní tak asi dělal?“ zašeptá mi do ucha těsně před tím, než se propadnu do hlubokého spánku. Pak už se mi všechno jenom zdá. A v tom snu jsem zase ZPOCENÁ, ŠPINAVÁ A TLUSTÁ JAKO PRASE. Ale kupodivu taky ŠŤASTNÁ JAKO BLECHA!

Nezvaný host (Monika)

Voda začala k večeru opadávat. Honza nechal auto stát v bezpečné zóně, kde nebylo bláto ani zbytky po povodních a vydal se k jejich domu. Před pár lety jej dostavěli, spláci hypotéku a teď přijde taková pohroma. Na dvorku zůstalo pár kaluží a všude kolem viděl bláto, roznošené dřevo, převrácený sud na vodu i Honzíkovo kolo, které nestačili včas uklidit. Však taky pospíchali. Věděl, že musí zabezpečit rodinu, neboť potom už nebude mít čas. Manželku Renátu, osmiletého Honzíka, dvouletou Elišku i psa Bertíka dovezl k manželčiny rodičům do bezpečí. Bydlí na kopci, tam se voda nedostane. Pak zamířil do práce. Jako profesionální hasič nemohl řešit rodinné problémy. Věděl, že víkend bude nekonečný, nebude na nic čas, jen Renátě slíbil, že pokud to bude jen trochu možné, zajde se k domku podívat, případně se jí ozve, pokud budou mobilní sítě fungovat, jak to u nich doma vypadá.

Pomalů se stmívalo, když odemykal dveře jejich domu. Báł se otevřít, neboť tušil zkázu uvnitř. Ve verandě bylo mokro a ve sklepě bude určitě voda s bahnem. Jak to bude možné, dají se do práce, děti nechají u prarodičů, zavolá bráchovi a budou se snažit zachránit, co se dá. Ještě stěstí, že stihl vynosit spotřebiče a nábytek do patra. V obýváku byla tma, pomalu se rozkoukával, nechtěl použít profesionální svítidlo. Po hmatu našel schody do patra, vystoupal nahoru. Zakopl o křeslo, ale stabilitu neztratil. Sedl si a vytáhl mobil. Chtěl zavolat Renátě, ale mobil nefungoval. Neměl čas jej ani na stanici dobít. Sedl si a přemýšlel. Poslední hodiny byly hektické. Zahraňovali obyvatelé domova seniorů. Důchodák, kde pracovala jeho sestra Katka, to schytl pořádně, kdo ví, jak dlouho bude trvat než jej zase zprovozní. A to nekonečné dohadování s lidmi, kteří se nechtěli evakuovat. Spal v kuse na stanici sotva tři hodiny a zase šel do akce. Ostatní chlapi z jednotky na tom nebyli o moc líp. Zvláště když počáteční nadšení vystřídala únava. A nezodpovědní lidé, ke kterým se museli vracet na člunech, když zůstali doma, ačkoliv je varovali.

Bylo toho na Honzu moc. Služba u hasičů není jednoduchá, je na ledacos zvyklý, ale tyhle čtyři dny překonaly všechno, co zatím v práci zažil. Opřel se do křesla a promnul si oči. Chvilí přemýšlel, co vlastně dneska jedl? Hlad neměl nebo si ho ani nestačil uvědomit.

Najednou jej probudil šramot a světlo dole pod schody. Lekl se, ale zachoval klid. Kdyby to byl jen hluk, mohl by si říct, že špatně zavřel dveře a nějaká kočka hledá úkryt, ale s baterkou. Uvědomil si, že usnul. Nakonec

nebylo divu, že jej přemohla únava. Ale kdo může chodit po jejich domě? Zloděj?

Baterka našla schody a mířila nahoru. Neslyšně se snažil schovat, aby vetřelce nevyrušil. Osoba menšího vzrůstu stoupala do patra. Světlo osvítilo protější stěnu než byl Honza schovaný. Pak nezvaný host přistoupil ke skříni, batoh sundal ze zad a postavil na zem. Začal otvírat skříň.

Ted'! Honza vystřelil z úkrytu a zezadu chytil překvapeného vetřelce. Zkroutil mu levou ruku za záda.

„Co tady děláš?“ zařval.

„Au, to bolí,“ vypískla osoba. Honza si všiml, že to bude ženská, mladá ženská.

„Nepustím, pokud mi neřekneš, co tady děláš?“

„Au, co by ... já,“ nenašla slova pro vysvětlení.

„Ty tady normálně rabuješ!“

„Nerabuju,“ snažila se získat čas.

Otočil ženu obličejem k sobě a vytáhl kapuci kryjící hlavu a z části obličej. Skutečně to byla mladá žena, dvacet pětadvacet let. Hodil ji na křeslo.

„Kdo jsi a co tady děláš? A nemysli si, že mně utečeš,“ začal prohledávat batoh. Našel v něm dvě lahve alkoholu, nějaké hodinky, prstýnky.

Dívka se snažila zvednout.

„Sed'!“ zařval na ni. Vytáhl svoji profesionální baterku a posvítil ji do obličej.

„Tak mluv,“ netrpělivě čekal vysvětlení.

„Nemáš cigo,“ řekla a vypadala v pohodě.

„Nemám, nekouřím! Takže tady rabuješ, jak se jmenuješ?“

„Co je ti do toho?“ chabě se bránila.

„Tak koukej mluvit nebo volám policajty!“ uvědomil si, že ze svého mobilu se nikam nedovolá, ale to ji nebude říkat.

„No jo, no, tak jsem vzala pár věcí, to je toho, víš, jak se všude krade?“

„To není omluva, lidi tady nasazují životy, padají na hubu a ty tady rabuješ a kradeš, jsi ta nejspodnější spodina, za tohle se za války střílelo a slibuji ti, že za to pár roků vyfasuješ,“ mluvil rozrušeně.

„Za těch pár věcí,“ stále se snažila zlehčit svoje počínání.

Honza ztrácel trpělivost: „Jak se jmenuješ?“

„Proč to potřebuješ vědět?“

„Naval občanku nebo nějaký doklad, pokud není taky kradený!“

Vytáhla kartičku občanky: „Nemusím se ti zpovídat, abys věděl,“ odfrkla si a odhodila hlasy z očí.

„Mně nemusíš, ale policajtům budeš muset.“

Posvítil si na doklad: „Monika Novotná, ročník 2003, bydliště Nádražní ...“ posvítil ji do očí, jestli fotka souhlasí. Souhlasila.

„Hele, jestli chceš, tak si řekni, co bys chtěl, udělám ti klidně orál a ty zapo...“

„Cože? Co mi to tady nabízíš, seš úplně blbá nebo co? Volám policajty!“

„Počkej, já to tak nemyslela, ale já ... jsem v podmínce, kradla jsem, jsem nezaměstnaná a když mě bonzneš, tak jdu natvrdo do krimu,“ začínala vysvětlovat.

„Zasloužíš si to, stejně tam skončíš!“

„Ale já, fakt mě to štve, já vím, že jsem to přehnala, ale tak mě nějak potrestej ty, ale já nechci do krimu,“ žádala.

„Jak tě mám potrestat, nejsem soudce a ty si trest zasloužíš. Proč seš nezaměstnaná? Seš vyučená nebo jsi nedodělala ani základku?“ Proč se s ní vůbec vybavuje?

„Vyučila jsem se, učební obor kuchařka – servírka, pár míst jsem vystřídala, ale vždycky to byl voprz. Vždycky mě vyhodili, něco jsem šlohla, třeba jen cíga ... hele, fakt, nemáš cígo?“

„A co něco pořádného dělat, to by se ti nechtělo?“

„Já vím, jsme kráva, ale co naděláš ...“ pousmála se. „Já bych kouřila, až bych brečela.“

„Co s tebou? Zaslouhoval bys kriminál, ale tam se ještě naučíš věci, který neumíš. Víš co, pustím tě, ale pod jednou podmínkou. Ty kradený věci tady necháš a já řeknu, že jsem tady našel tašku, ve který si to někdo připravil, že se pro to chtěl vrátit, že jsem zloděje vyrušil, ale utekl mi,“ začal spřádat svůj plán Honza.

„A co za to?“ věčně uvažovala Monika.

„Ty zítra ráno půjdeš do domova důchodců a budeš tam pomáhat s uklidem po povodních. Budeš se hlásit u paní Kateřiny Procházkové, je to moje sestra, řekneš jí, že tě tam posílám. Já ji zítra dopoledne zavolám a jestli tam nebudeš, tak předám ten tvůj batoh i s adresou policajtům. Rozumíš?“

„No jo, rozumím, a to cígo ...“

„Heleď se, myslím to vážně, tak platí?“

„U paní Po ...“

„U paní Kateřiny Procházkové. Když budeš spolupracovat, můžeš tam sehnat třeba práci v kuchyni, pořád tam někoho potřebují,“ z Honzy se stal samaritán.

„Tak jo,“ řekla Monika.

„A nemysli si, že mě podfoukneš. A teď plav, ať už tě tady kolem baráků nevidím.“

„Díky,“ řekla Monika. „Seš frajer, každý by měl udat polišum.“

„Tak koukej dodržet slib!“

Monika sestoupila po schodech dolů, pomalu prošla místností a zamířila ke vchodu. Čekala jestli ji nezavolá zpět.

Honza na chvíli zaváhal. Možná udělal blbost. Rabování by se mělo přísně trestat. Sestoupil po schodech dolů a zavřel za sebou domovní dveře. Podíval se do tmy ulice. Nikde nikoho neviděl. V ruce držel batoh.

Nebýt batohu, pomalu by na nezvanou návštěvu zapomněl. Čekala jej další práce, ale nejdřív dobil mobil a zavolal Renátě, aby podal zprávu a pozdravil děti.

V půl jedenácté mu zazvonil mobil. Na displeji uviděl: KATKA.

„Ahoj brácho, jak se máš?“

„To víš, pořád v práci. Už mě to nějak zmáhá.“

„Jo, brácho, kde jsi sehnal tu Moniku? Ráno přišla, že nám chce pomáhat.“

„Jsou s ní problémy?“

„Právě naopak, maká jak šroub. Kdybys měl takovejch víc, tak je klidně pošli.“

„Maká? Tak hlavně aby jí to vydrželo.“

Paměť, ženská logika a kvantová fyzika

Už jste někdy narazili na ženskou logiku? Pokud se vám zdá obrat „narazit na ženskou logiku“ divný, tak je jasné, že ne. Zadáte-li na wikipedii vyhledání výrazu „logika“, objevíte, že existuje asi 10 druhů logik. Od aristotelské, matematické, přes fuzzy atd. až třeba k intuicionistické logice. Po ženské logice ale ani stopa. Že je to klišé? No samozřejmě. Ale jen do okamžiku, než ji poznáte na vlastní kůži.

Není nic nového, že s postupujícími roky se paměť lidem jaksi nezlepšuje, spíše naopak. Někdo namítne, že se paměť dá trénovat a udržovat. Ale příznějme si, že v mládí se trénuje a udržuje mnohem snadněji a s podstatně lepšími výsledky. Ty mršky mozkové buňky (hlavně ty co mají ve svém popisu práce uložení informací) jsou s postupujícími roky nějak línější a línější, a tak stále častěji slyším *„To si fakt nepamatuješ? Vždyť jsme se o tom bavili včera“* nebo *„Dřív jsi býval moje přídavná paměť a teď abych si všechno sama psala“* či *„Vždyť jsi mi o tom minulý týden říkal, proč mi to opakuješ znovu.“* a spoustu dalších podobných impertinencí. Tedy ne že by to bylo jednosměrné, často nachytám i já svou ženu, ale moje vrozená galantnost obvykle zadusí podobné výše zmíněné poznámky hned v zárodku. Tím ovšem nepopírám, že bych po nějaké mírné satisfakci občas nezatoužil. Jedna taková krásná příležitost se mi naskytla na sklonku loňské zimy.

Jak známo, pokud chcete jezdit autem po dálnicích, je třeba mít každý rok zakoupenou a nejpozději 1. února vylepenou na čelním skle auta dálniční známku. Někdy bývá koncem ledna již problém známku sehnat, a tak když šla žena začátkem ledna pro doporučený dopis na poštu, využil jsem situace a požádal ji, aby tam známku zakoupila. Večer vyndala známku z kabelky a chtěla mi ji dát, ale domluvili jsme se, že pokud někam pojedeme, bude mít stejně kabelku s sebou, tak ať si ji zatím nechá u sebe.

Snad si ještě na minulou zimu pamatujete. Spousty sněhu, mrazy až někde u minus dvaceti a k oblevě došlo koncem února nebo začátkem března (vida, zase ta paměť). Navíc mi v těch mrazech odešla baterie, a tak jsme se na první delší cestu, která vedla dálnicí, vydali až někdy v polovině března. Ráno jsme naložili tašky, nastartovali a vyjeli jsme. Asi po třech nebo pěti minutách jsem si vzpomněl - dálniční známka. Přibrzdil jsem a zastavil za vyděšeného pohledu značky „proboha co se děje“ v odstavném pruhu a následovala ona památná konverzace zhruba v následujícím znění.

„Musíme vylepit dálniční známku.“

„Tak si ji připrav, já zatím seškrabu tu starou.“

„Tak mi ji ale dej.“

„Vždyť jsem ti ji dala, musíš ji mít ty, kam jsi ji dal?“

Až do toho okamžiku jsem si byl naprosto jistý, že ji má ona v kabelce, ale říkala to tak přesvědčivě a procítěně, a ty dva měsíce od nákupu se na mně přeci jen tak podepsaly, že jsem silně znejistěl. Opravdu si ji nechala ona nebo mi ji dala. Fakt jsem si v tu chvíli přestal být stoprocentně jistý, ale těch osmdesát procent tam stále bylo.

„Pokud si pamatuju, tak sis ji nechávala v kabelce, domlouvali jsme se, že až někam pojedeme, tak budeš mít kabelku u sebe.“

„Ne, já si přesně pamatuju, že jsem ti ji dávala,“ prohrábla se krátce v kabelce na důkaz svého tvrzení „tady není, tak se podívej u sebe, určitě ji máš ty.“ Sedmdesát procent, možná šedesát pět. Zalovil jsem v pouzdru, kde mívám doklady, ale nic podobného dálniční známce tam nebylo.

„To není možné, já ji nemám, fakt jsem přesvědčený, že sis ji nechala ty.“

„Ne, vím určitě, že jsem ti ji dávala,“ zopakovala, „no tak si vzpomeň kam's ji dal.“

Rezignoval jsem, i když nejméně těch šedesát pět procent tam stále bylo.

„Tak se vrátíme a podíváme se doma.“

Následovalo poněkud nasupené oboustranné mlčení. Doma jsme začali prohledávat všechna obvyklá místa, kam dáváme cenné věci, doklady či peníze. Samozřejmě bezvýsledně. Když už jsem nevěděl co dál, povídám ženě: „Podívej se prosím tě ještě jednou do té kabelky, musí to být jedině tam.“

Rozčileně vzala kabelku, obrátila ji dnem vzhůru a vysypala celý její obsah na stůl. Vysypala se kopice obvyklých dámských titěrností. Potom s ní

ještě zaklepala a na vršek hromádky pomalu vypadla kartička. Vzala ji do dvou prstů a ukázala mi ji.

„Je to tohle?“

Zacloulmal se mnou vztek, ale ukočíroval jsem ho. Pak mě napadlo asi dvacet štiplavých poznámek, ale zvládl jsem i to.

„Hmm, to je ono.“

Sebral jsem známku a šli jsme do auta. Seškrabali jsme starou známku, vylepili novou a vyrazili na cestu. Mezitím se zklidnily mé hormony a já si předem začal vychutnávat situaci, která samozřejmě, jak jsem předpokládal, musela dříve či později přijít. Čekal jsem, že uslyším něco jako *„Tak promiň, tentokrát jsem to spletla já.“* či něco podobného. Tetelil jsem se při představě, že přijímám její omluvu a připravoval jsem si takové blahosklonné odpovědi ve stylu *„No to víš, to se občas stane i mně.“* nebo *„No už nejsme nejmladší a ta paměť, co si budeme povídat.“* Přitom dám jasně najevo, že tedy **já** nejsem ten, kdo by někomu něco takového vyčítal jako **někdo**.

Jedeme několik minut a já stále čekám, kdy to konečně přijde. Pak koutkem oka vidím, jak se nadechuje a chystá se vyslovit onu omluvu. Napínám uši, aby mi ani jediné slovo toho potěšení neuniklo.

„No vidíš, kdyby ses na tu cestu pořádně připravil už včera, tak jsme mohli dneska odjet v pohodě bez nějakých problémů.“

Chvíli jsem vstřebával smysl jejích slov, než mi došlo, že ta ledová sprcha asi není to, na co jsem se tak těšil. K tomu opravdu nebylo co dodat a já musel uznat, že v zásadě měla pravdu. Holt ženská logika.

A jak to souvisí s kvantovou fyzikou? Nikdo na světě neví, jak vlastně kvantová fyzika funguje a proč funguje právě tak, jak funguje, ale díky výpočtům, které jsme schopni na jejím základě provádět, létáme dnes do vesmíru, máme stále lepší počítače, televize a mobily.

No, a to je přesně to, co má ženská logika a kvantová fyzika společné – nikdo neví jak, ale fungují.

Trh (2024)

„NEOBVYKLOSTI“, hlásal nápis na dřevěné stavbě.

Farmářský trh se konal každý rok před Vánocemi. Paní Akanová tam chodila posledních deset let a přibližně pět z nich doufala, že tam konečně bude i něco jiného, než ty obvyklé všednosti. Mezi ty počítala med, ať už květový nebo lesní, výrobky z včelího vosku, uzeniny, výrobky z ovčí vlny, ručně vyráběné ozdoby na vánoční stromek a sýry z kravského, kozího a ovčího mléka.

Mezi méně obvyklé všednosti pak zahrnovala sušené byliny a koření, které se na trhu objevovaly jen každý druhý rok, a pochopitelně lyofilizované ovoce, protože to si koupit chtěla.

Když se tentokrát na trh chystala, vroucně si přála, aby tam tentokrát bylo něco vsutku nevidaného. Ne že by na sýrech a medu shledávala něco špatného. Jen to prostě bylo tak předvídatelné. Vánoce jsou přece čas překvapení.

Její sousedka to úplně nedokázala pochopit. Ne že by nechtěla zkoušet nové věci, říkala, ale nebude se věšet proto, že tam uvidí zase to stejné jako každý rok. Někteří lidi byli tak příšerně přízemní, myslela si paní Akanová.

Ted' stála před dřevěným domkem umístěným na úplném konci tržiště a zírala na ten nápis. Štipla se, aby se ujistila, že se jí to nezdá.

Nezdálo.

Spolkla neodolatelné nutkání zavolat okamžitě sousedce, aby jí vítězoslavně sdělila, že je tu konečně něco nového. Neotřelého. Něco, co vlastně ani nevěděla, co je. Přece jí nebude volat, aby se pochlubila, a pak vzápětí zjistila, že jde jen o nějakou další všednost převlečenou za neobvyklost. To by tak hrálo. To by se jí pak celá ulice smála a až do konce života by musela poslouchat, jak naletěla. Ne, nejdříve se musí podívat, co v domku vlastně je.

Už to, že se ty neobvyklosti nacházely uvnitř domku, bylo neobvyklé. Jinak se vše prodávalo na stáncích.

Rychle zamířila ke dveřím. Ve svém nitru se úplně tetelila. Nemohla se už dočkat, až bude té slepici volat, aby jí vytřela zrak. Stiskla kliku a vešla do malé chodbičky, tak metr na metr. Víc místa tam nebylo. Dveře se za ní zavakly s jemným kliknutím. Před ní bylo okénko a za ním umělá opice, která jí mechanickým hlasem oznámila, aby uložila mobil do skříňky po své levé ruce, aby mohla pokračovat dál. Nad tím se paní Akanová pozastavila. Zeptala se opice na důvod. Opice zopakovala svůj požadavek.

Paní Akanové došlo, že nemá cenu diskutovat s mechanickou opicí a nakonec udělala to, oč ji ta obludná věc žádala. Přece jen chtěla vědět, co za neobvyklosti se v domku nacházejí.

Opice jí zatleskala a vzápětí se s cvaknutím otevřely dveře po její pravici, kterých si předtím nevšimla. Paní Akanová vstoupila do další úzké chodbičky. I zde bylo okno. Za ním nebyla umělá opice, ale něco, co úplně nedokázala identifikovat. To něco ji požádalo o zaplacení vstupného v automatu na pultíku v okně.

Paní Akanová zamžourala na částku a málem se jí zastavilo srdce.

Zeptala se té věci, proč je vstupné tak vysoké.

Ta věc zopakovala, aby zaplatila vstupné v automatu na pultíku v okně.

Paní Akanová přešlápla z nohy na nohu a kousala si ret. Nakonec ale vložila danou částku do automatu na pultíku.

Ta mechanická věc nezatleskala, protože neměla čím. Vydala jen nějaký prapodivný zvuk, který mohl být cokoliv od řehotu po hýkání. Pak něco cvaklo a vedle paní Akanové se otevřely další dveře. Za nimi byla tma až na bodová světla ve výšce pasu, která se používala k označení únikových východů. V jejich světle člověk sice nic neviděl, ale nezakopl si o vlastní nohy.

Paní Akanová vešla a ve stejném okamžiku se pod jejíma nohama pohnula podlaha. V prvním okamžiku se strašně vyděsila. Pak ale pochopila, že jde o pohyblivý pás, který ji pomalu ale jistě vezl ve směru světýlek. Paní Akanová se snažila rozhlížet na všechny strany. Nebyla si jistá, kdy mají začít ty neobvyklosti a nechtěla přijít o začátek.

Pás ji trhaně posouval vpřed podél řady světelných bodů. Nic jiného nedokázala rozeznat. Paní Akanová se pokusila po páse kousek vrátit, ale málem ztratila rovnováhu, tak toho raději nechala. Možná ty neobvyklosti teprve přijdou, pomyslela si.

Pak se náhle pás zastavil, paní Akanová setrvačností začala padat vpřed a těsně předtím, než se uhodila o stěnu, otevřely se před ní dveře a vypadla ven na dlažební kostky. Vedle ní přistál její mobilní telefon a vzápětí dveře zaklaply.

Paní Akanová chvíli ležela a třesla nechápavě oči před sebe. V hlavě jí zněla jediná myšlenka stále dokola. Bylo to jako zaražená gramofonová deska.

Tohle se nesmí nikdo dovědět... tohle se nesmí nikdo dovědět... tohle se nesmí nikdo dovědět...

Literární soutěž „MŮJ SVĚT“ se stala tradiční akcí Knihovny FM už od roku 1993. Letos tedy probíhá již její 32. ročník.

Oceněné práce držíte v ruce.

Grafická úprava a tisk: Městská knihovna Frýdek-Místek, p.o.

Soutěž je určena nejen mladým začínajícím autorům, ale všem, kdo rádi píší nebo mají potřebu psát, aniž by bylo psaní jejich povoláním.

Nový ročník soutěže je vždy vyhlášen v říjnu v Týdnu knihoven, do konce roku pak přijímáme příspěvky. Ty jsou dále postoupeny tříčlenné odborné porotě. Výsledky jsou oznámeny obvykle v březnu následujícího roku na slavnostním večeru, který se koná v příjemné duchovní atmosféře oddělení beletrie na Jiráskové ulici.

Na slavnostní vyhlášení jsou zváni písemně všichni zúčastnění autoři.

Proto milí autoři nepište do šuplíku nebo svého PC, ale také k nám do knihovny!

